

CENTER LTD
ECO CONSULTING

ТОВ «Компанія Центр ЛТД»
79000, м. Львів
вул. Коперника, буд. 10, офіс 6а

Планш екологія

Планш №

Підпис і дата

Ім'я НеДубл

Зам іме №

Підпис і дата

Іме Моргніє

Звіт
про стратегічну екологічну оцінку
документа державного планування (ДДП)
«Місцевий план управління відходами Тростянецької міської
територіальної громади до 2030 року»

Директор

Бота О.В.

Львів 2024

ЗМІСТ

	Вступ	
1.	Зміст та основні цілі документа державного планування	5
2.	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (на основі адміністративних даних, статистичної інформації та результатів досліджень)	8
3.	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	31
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом	40
5.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	47
6.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	58
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	68
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка	70
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	74
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	78
11.	Резюме нетехнічного характеру інформації	79
	Список використаних джерел	81
	Додатки	

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк. 2
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

У перше СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності реалізації Стратегії державної екологічної політики на період до 2020 року (Закон України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі, одним з показників цілі 4 Стратегії «Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління» є показник «Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків».

У 2012 році Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України (від 17.12.2012 р. № 659) затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести

Планш виконані

Планш №

Підпис і дата

Інв. № дубл

Зам. інв. №

Підпис і дата

Інв. № ориг

нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Зважаючи на те, що Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади (МПУВ) є документом державного планування місцевого рівня, він підпадає під дію Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки МПУВ – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління відходами Тростянецької міської територіальної громади для сприяння сталому розвитку управління відходами шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог.

СЕО – це систематичний процес оцінки наслідків, що впливають на навколишнє природне середовище, в результаті запровадження МПУВ та його заходів для забезпечення найбільш повного їх виконання та дієвості на самих ранніх етапах прийняття рішень наряду з урахуванням екологічних та соціальних аспектів.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						4
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1. Зміст та основні цілі документа державного планування

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Об'єктом стратегічної екологічної оцінки є Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади.

Розробка Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади здійснюється на виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», п. (ж) ст. 20, п. (б) ст. 21 Закону України «Про управління відходами», п. 5 ст. 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів», п. 15 ст. 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими зобов'язано органи місцевого самоврядування забезпечити розроблення та затвердження Місцевих планів управління відходами (МПУВ), а також на виконання вимог Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р, Національного плану управління відходами до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року № 117-р, з урахуванням завдань й заходів Регіонального плану управління відходами у Сумській області до 2030 року, та показників державної екологічної політики України, затверджених Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», з урахуванням проекту Національного плану управління відходами України до 2033 року, а також місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						5
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Метою Місцевого плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами в Тростянецькій міській територіальній громаді та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Розробка місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади – це один із пріоритетів вирішення питань управління відходами на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

Місцевий план управління відходами в Тростянецькій міській територіальній громаді узгоджується із наступними документами національного та регіонального рівнів:

- «Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року» (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р);
- Проект Національного плану управління відходами до 2033 року;
- Регіональний план управління відходами у Сумській області до 2030 року);
- Стратегія розвитку Сумської області на 2021-2027 роки;
- Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2023-2025 роки;
- Концепція інтегрованого просторового розвитку Тростянецької міської об'єднаної територіальної громади (Сумська область).

Крім того, МПУВ узгоджується із наступними законами та нормативними актами України:

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища».
- Закон України «Про основи містобудування».
- Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року».
- Закон України «Про управління відходами».

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						6
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- Закон України «Про екологічну мережу України».
  - Водний кодекс України:
  - Земельний кодекс України.
  - Закон України «Про охорону земель»:
  - Закон України «Про природно-заповідний фонд України».
  - Закон України «Про рослинний світ».
  - Закон України «Про землеустрій».
  - Правила розроблення робочих проєктів землеустрою, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86.
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2006 № 1045 «Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах» (із змінами).
  - Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105 «Про затвердження Правил утримання зелених насаджень у населених пунктах України».
  - Наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226 «Про затвердження Інструкції з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України».
  - ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів».
  - ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій».
- Місцевий план управління відходами охоплює всі види діяльності у сфері управління відходами на території Тростянецької міської територіальної громади.
- Місцевий план управління відходами розроблено строком на 10 років.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						7
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення на основі адміністративних даних, статистичної інформації та результатів досліджень

18 листопада 2020 року утворилася Тростянецька міська територіальна громада. До складу Тростянецької МТГ входить 12 старостинських округів та місто Тростянець, всього 38 населених пунктів (рис. 2.1).

Площа громади – 27,04 км², кількість населення станом на 01.01.2023 року становить 36 869 осіб.

Рис. 2.1. Положення Тростянецької ТГ

Тростянецька МТГ загальною площею 788,86 км² входить до складу Охтирського району Сумської області та територіально розташована в районі лісостепу на терасах річок Ворскла, Боромля, Радомля та Люджа, в результаті чого фактично володіє оздоровчими та рекреаційними ресурсами.

Для території громади характерним є долинно-балочний та яро-балочний рельєф, з яким пов'язаний полого-хвилястий характер поверхні. До місцевих мінерально-сировинних ресурсів належать поклади глини, річкового піску та запаси мінеральних вод.

З точки зору поселення Тростянецька міська територіальна громада є компактною, відповідає вимогам щодо створення територіальних громад. Загальна чисельність населення громади станом на 01.01.2022 року становить 27 627 осіб.

Адміністративним центром територіальної громади є місто Тростянець, яке розташоване на відстані 60 км від м. Суми (обласний центр) та на відстані 20 км від м. Охтирка (районний центр).

Через територію громади проходить автодорога державного значення № Н-12 Суми-Полтава (Глухів-Харків), автодорога № Т-19-13 обласного значення Лебедин-Тростянець та залізнична магістраль Ворожба-Суми-Харків Південної залізниці. Залізнична станція Смородине - Тростянець є одним із основних

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		8

залізничних вузлів Сумської області.

Тростянецька міська територіальна громада граничить з 7 громадами Сумської області, а саме: Боромлянська, Лебединська, Охтирська, Краснопільська Кириківська, Великописарівська та Чупахівська територіальні громади.

Кліматичні умови та зміна клімату.

Клімат міста помірно континентальний. Зимовий період помірно холодний, але коливання температури можуть бути значними як у зимовий, так і у літній період. Середня температура найбільш холодного місяця року $-4,5^{\circ}\text{C}$; середня температура найбільш жаркого місяця року $+27,0^{\circ}\text{C}$; середня річна температура $+8,2^{\circ}\text{C}$.

Середня річна кількість опадів – 530 мм.

Переважаючий напрямок вітру південний, швидкість вітру (за середніми багаторічними даними), повторення перевищення якої складає 5% 10-11 м/с. Максимальна швидкість вітру 28 м/с.

Різниця кількістю опадів, між посушливим місяцем і найвологішим місяцем – 28 мм. Середня температура змінюється протягом року на $26,7^{\circ}\text{C}$.

На основі комплексного аналізу кліматичних параметрів та згідно архітектурно-будівельного кліматичного районування території України, територія району віднесена до I-го архітектурно-будівельного району (Північно-Західний) з відповідними вимогами містобудівного характеру.

Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату 1992 року визначено систему заходів, спрямованих на стабілізацію концентрації парникових газів з метою уникнення негативного антропогенного впливу на кліматичну систему. Сторонами Рамкової конвенції ООН про зміну клімату стали 189 країн.

Україна починаючи з 1996 року ратифікувала низку міжнародних зобов'язань, а саме: рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, Кіотський протокол до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату та Паризьку угоду.

Як країна з перехідною економікою, Україна стала однією із сторін і взяла зобов'язання стабілізувати викиди парникових газів на рівні 1990 року. У 2005 році Кабінет Міністрів України схвалив Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату

Зменшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферу є одним із пріоритетних у галузі охорони довкілля. Зрозуміло, що підприємства не зможуть зменшити шкідливі викиди в один момент. Тому з метою поступового скорочення викидів забруднюючих речовин, діоксиду сірки (далі – SO_2), оксидів азоту (далі – NO_x) та речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом від існуючих великих спалювальних установок, номінальна теплова потужність яких становить 50 МВт і більше, розроблено Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 року № 796-р та набрав чинності з 01.01.2018 року.

Геологічна та геоморфологічна будова. Надра.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						9
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Відповідно до геоморфологічного районування, Сумська область розташована в межах двох областей Східноєвропейської полігенної рівнини. Більша частина відноситься до Придніпровської області пластово-аккумулятивних низинних рівнин, а менша (східна) частина – до Середньоруської області пластово-денудаційних височин на неогенових, палеогенових і крейдових відкладах.

Перша область включає дві підобласті: Чернігівсько-Новгород-Сіверська пластово-аккумулятивна низинна рівнина на палеогенових і крейдових відкладах і Придніпровська пластово-аккумулятивна низинна рівнина на палеогенових і неогенових відкладах. У межах областей і підобластей виділяється 8 геоморфологічних районів (рисунок 3.4). Їх перелік подається нижче.

Рис. 2.2. Геоморфологічні області, підобласті та райони на території Сумської області

I – Придніпровська область пластово-аккумулятивних низовинних рівнин.
 I-1– Підобласть Чернігівсько-Новгород-Сіверської пластово-аккумулятивної низовинної рівнини на палеогенових і крейдових відкладах.
 1 – Район Новгород-Сіверської моренно-водно-льодовикової, пологоувалистої, розчленована рівнина з карстовою морфоскульптурою;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		10

2 – Район Кролевецької водно-льодовикової, плоскої, слабозчленованої рівнини;

I-2 – Підобласть пластово-аккумулятивної низовинної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах.

3 – Район Придеснянської алювіальної (терасної), плоскої, дуже слабозчленованої рівнини;

4 – Район Яготинської алювіальної (терасної), плоскої, слабозчленованої рівнини;

I-3 – Підобласть Полтавської пластово-аккумулятивної низовинної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах.

5 – Район Роменсько-Миргородської алювіальної (давньотерасної), увалистої, середньозчленованої рівнини;

6 – Район Полтавсько-Карлівської алювіальної (давньотерасної), увалистої, середньозчленованої рівнини;

II – Середньоруська область пластово-денудаційних височин на неогенових, палеогенових та крейдових відкладах.

7 – Район Глухівської аккумулятивно-денудаційної, алювіально-моренно-водно-льодовикової, хвилястої, слабозчленованої рівнини;

8 – Район Сумсько-Богодухівської денудаційної, хвилястої, середньо- та слабозчленованої рівнини.

Отже, громада входить до Придніпровської області пластово-аккумулятивних низовинних рівнин (I), підобласть Полтавської пластово-аккумулятивної низовинної рівнини на палеогенових і неогенових відкладах (I-3), район Полтавсько-Карлівської алювіальної (давньотерасної), увалистої, середньозчленованої рівнини (6).

Гідрологічні умови.

Сумська область розташована в північній частині України. Вся її територія знаходиться в басейні річки Дніпро. У межах області басейн розподілений на 2 суббасейни: 53% території області відноситься до суббасейну середнього Дніпра, 47% – до суббасейну річки Десна.

Площа суббасейну середнього Дніпра в межах області складає 27,5 тис. кв. кілометрів (відносяться 4 середні річки – Псел, Ворскла, Хорол, Сула та 926 малих річок та струмків, 22 водосховища, 188 озер та 1435 ставків).

Специфіка суббасейну середнього Дніпра: води річок використовуються для гідроенергетики (річка Псел), промислового та сільськогосподарського водопостачання та задоволення культурно-побутових потреб населення.

Вихід крейдових пластів на поверхню в суббасейні середнього Дніпра значною мірою збільшує карбонатний та гідрокарбонатний склад поверхневих вод, а близьке розташування території суббасейну до Курської магнітної аномалії відображається на фонових значеннях заліза загального в поверхневих водах.

Специфіка суббасейну Десни: води річок використовуються для промислового та сільськогосподарського водопостачання, задоволення культурно-побутових потреб населення.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						11
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Наявність торфовищ у суббасейні річки Десна обумовлює високий вміст гумінових сполук та підвищує кольоровість поверхневих вод, а близьке розташування території суббасейну до Курської магнітної аномалії відображається на фонових значеннях заліза загального в поверхневих водах.

У зв'язку зі зменшенням вологості клімату області та відповідним скороченням модуля стоку з півночі на південь у тому ж напрямку зменшується водність малих рік.

За методикою екологічної оцінки якості води, поверхневі води області відносяться за станом до II класу (добрі), за ступенем чистоти – досить чисті, за комплексною оцінкою якості води на основі індексу забруднюючих речовин – до III класу (помірно забруднені).

Через Тростянецьку громаду протікають наступні річки:

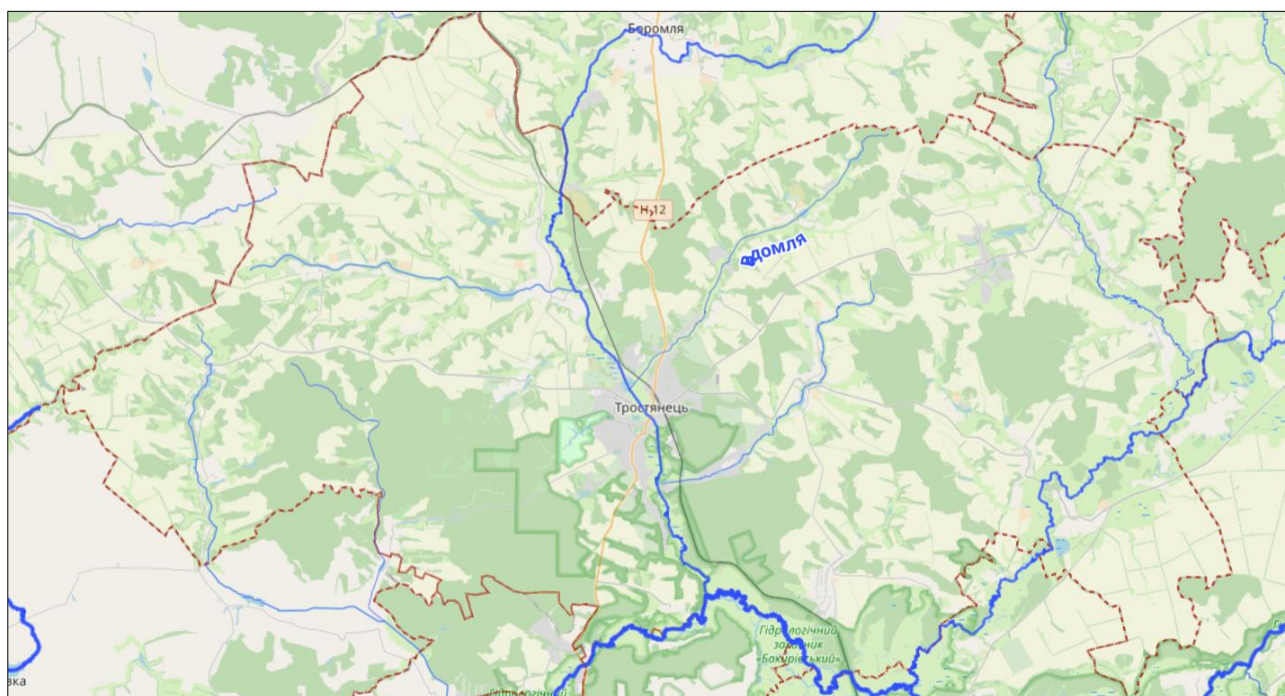

Рис. 2.3. Гідрографічна мережа на території Тростянецької ТГ

Боромля - мала річка в Україні, в межах Сумського (витоки) і Охтирського районів Сумської області.

Довжина річки близько 50 км, в середній та нижній течії місцями заболочена. Сток річки та її притоки досить сильно зарегульовані, у басейні споруджено Боромлянське водосховище (Дійнеча) об'ємом 1,6 млн м³ та декілька десятків ставків. Ділянка течії між с. Боромля та м. Тростянець, а також пригірлова частина р. Лисиця у межах с. Боромля внаслідок проведених у минулому меліоративних робіт радикально трансформовані: зарегульовані, спрямлені та заведені у магістральні канали осушувальної системи «Боромля», загальною довжиною 23,3 км, на яких розміщені 9 шлюзів-регуляторів. Середньобагаторічні витрати у середній течії (с. Боромля) складають близько 1 м³/с, у нижній течії зростають до 3 м³/с.

						Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата			12

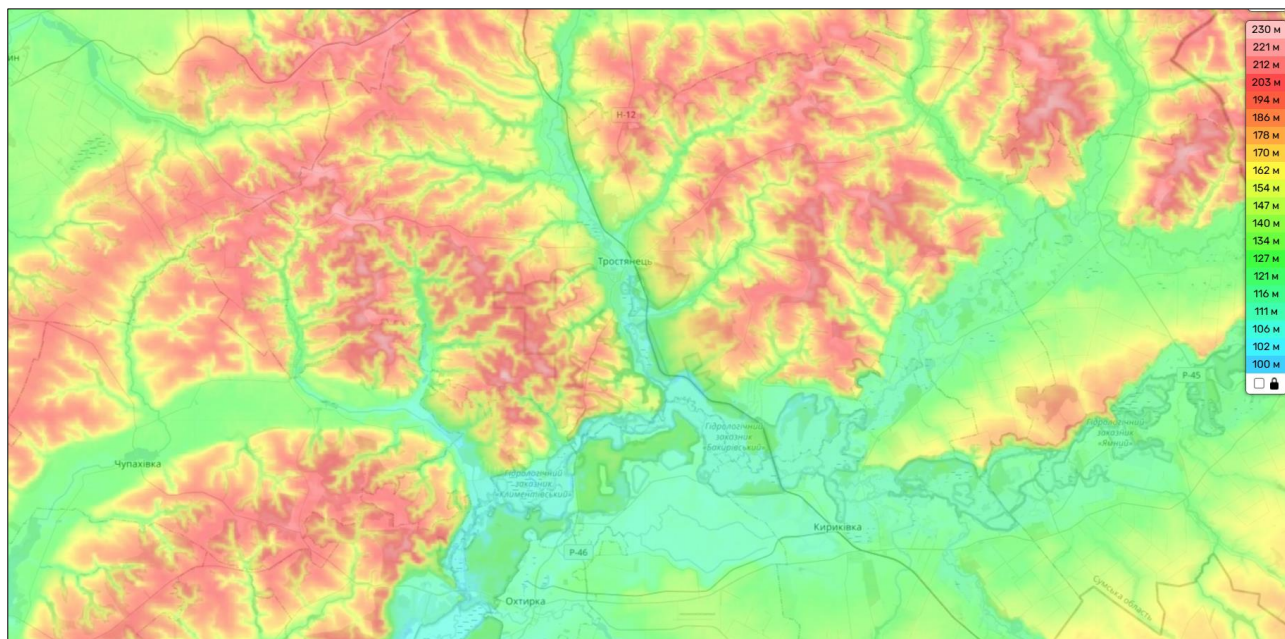
Витоки розташовані на західній околиці села Виднівки. У верхів'ї тече на південь/південний захід, далі повертає на захід, потім знову тече переважно на південь (у пригирловій частині - частково на південний схід). Впадає до Ворскли на схід від села Зарічне.

Радомля - річка в Україні у Охтирському районі Сумської області, ліва притока р. Боромлі (басейн р. Дніпра). Довжина річки 14 км., похил річки - 3,9 м/км. Площа басейну 68,7 км². Бере початок на південному сході від с. Боромля. Тече переважно на південний захід через Криничне і в Тростянці впадає в р. Боромлю, праву притоку р. Ворскли.

Люджа - річка в Україні, у Охтирському районі Сумської області, ліва притока р. Боромлі (басейн р. Дніпра). Довжина річки 13 км., похил річки - 3,6 м/км. Площа басейну 63,4 км². Долина трапецієподібна, у верхів'ї порізана балками. Заплава двобічна, в середній течії місцями заболочена. Річище слабозвивисте. Споруджено кілька ставків. Річка Люджа бере початок на північний схід від с. Люджи, тече переважно на південний захід та впадає до Борімлі біля південно-східної околиці м. Тростянця.

Рельєф, ландшафти, земельні ресурси та ґрунти.

Для громади характерним є долинно-балочний та яро-балочний рельєф, з яким пов'язаний полого-хвилястий характер поверхні. До місцевих мінерально-сировинних ресурсів належать поклади глини, річкового піску та значні запаси мінеральних вод.

Рис. 2.4. Рельєф території Тростянецької МТГ

Тростянецька міська територіальна громада, розташована в межах Сумської області, характеризується ландшафтами, притаманними лісостеповій зоні України. Основу ландшафтів становлять рівнинні території з переважанням хвилястого рельєфу, сформованого в результаті діяльності льодовиків і водно-льодовикових процесів. Ці території вкриті лугово-степовою рослинністю, що

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		13

місцями поєднується з ділянками природних лісів, переважно мішаних і широколистяних. Значну роль у формуванні місцевих ландшафтів відіграють долини річок, особливо річки Ворскли, які створюють характерні заплавні ландшафти з багатим біорізноманіттям. Ландшафтна структура громади сприяє розвитку аграрної діяльності, збереженню природного середовища та підтримці екологічного балансу.

Сумська область розташована в межах двох фізико-географічних зонах: Полісся та Лісостепу, ґрунти області в основному представлені чорноземами типовими, темно-сірими лісовими ґрунтами та чорноземами опідзоленими, дерново-підзолистими, ясно-сірими та сірими лісовими типами. У північній частині регіону переважають сірі лісові та дерново-підзолисті ґрунти, у південній частині – типові чорноземи, глибокі малогумусні та вилужені середньо-гумусні чорноземи.

Частка сільськогосподарських угідь Сумської області становить 71,2% від загальної площі області і свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння та надмірну розораність її території. З них власне рілля становить 51,5% (1,2 млн гектарів), сіножаті та пасовища займають лише 18,8% (447,2 тис. гектарів), а частка багаторічних насаджень становить всього 1% (24,4 тис. гектарів).

Структура земельного фонду регіону за даними Головного управління Держгеокадастру у Сумській області наведена на рис. 2.5.

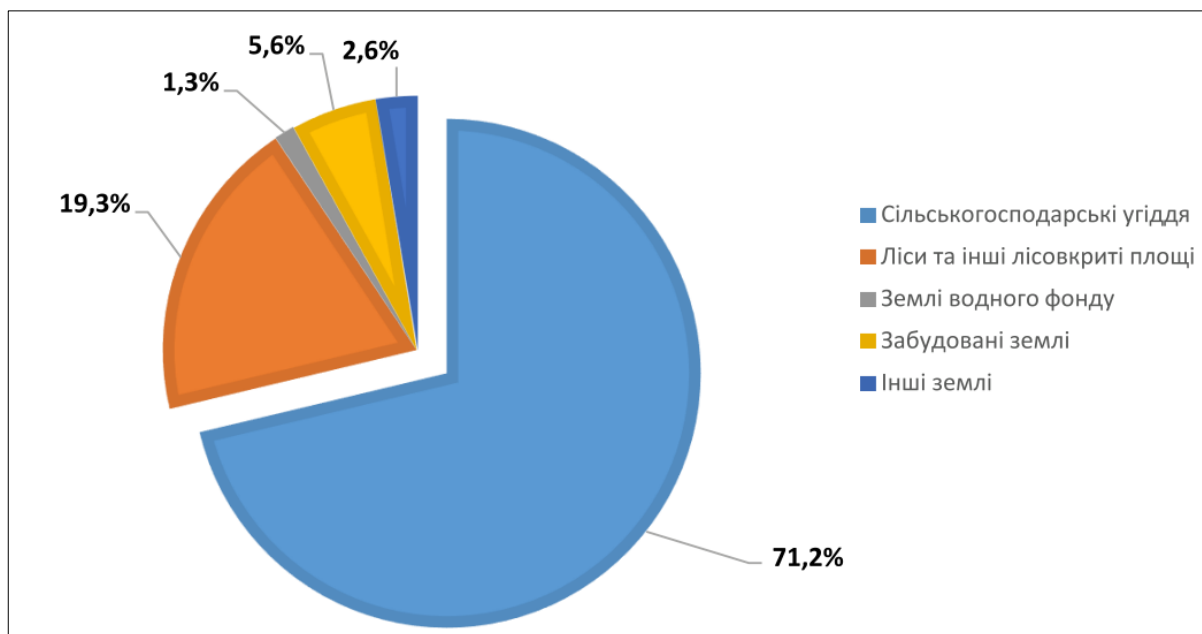

Рис. 2.5. Структура земельного фонду регіону

Землі Тростянецької громади становлять 78865,85 га. З них 40432,87 га сільськогосподарські землі, з яких більша частина припадає на рілля. Ліси та інші лісовкриті території займають 18011,8 га, землі під забудовою – 3178 га, землі під водою та водними об'єктами 211,5 га. Землі промисловості, транспорту,

зв'язку та енергетики складають 456,4 га. Площа земель природоохоронного фонду складає 5183,5 га.

В цілому земельні ресурси Тростянецької громади характеризуються досить високим біопродуктивним потенціалом, а в його структурі висока питома вага ґрунтів чорноземного типу, що створює сприятливі умови для продуктивного землеробства.

Матеріальні активи.

Повноцінний розвиток громади залежить в першу чергу від розвитку міста. Саме на території Тростянця розміщено ряд промислових підприємств, які мали стійку тенденцію до нарощування виробничих потужностей. Виробництво промислової продукції Тростянецької міської територіальної громади представлено 6 підприємствами: ПрАТ «Монделіс Україна», ТОВ «Якобс Дау Егбертс Україна», ТОВ «ТД Ельдорадо», ДП «Тростянецький лісгосп», ТОВ «Дека-хліб», ТОВ ВТФ «Тростянецька цегла».

Структура зайнятості населення віддзеркалює структуру господарства і рівень соціально-економічного розвитку громади. Основною тенденцією в структурі зайнятості є збільшення кількості зайнятих в обслуговуючих галузях за рахунок зменшення частки зайнятих у матеріальному виробництві.

2021 рік громада працює та розвивається, багато планів в різних сферах діяльності громади: розвитку бізнес-спільноти, залученням інвестицій, створення умов для інвестування, будівництва нових об'єктів.

У структурі промислового виробництва громади лідером є харчова промисловість, яка представлена ПрАТ «Монделіс Україна» та ТОВ «Якобс Дау Егбертс Україна».

Середньооблікова чисельність ПрАТ «Монделіс Україна» - 746 осіб, ТОВ «Якобс Дау Егбертс Україна» - 266 осіб.

В обслуговуванні даних підприємств задіяні (служба охорони, прибирання приміщень, послуги з харчування)

ТОВ «Шен Сервіс» - 111 осіб;

ТОВ «Брейн Сорс Корпорейшн»- 335 осіб;

ТОВ «Сервіс – Преміум»- 29 осіб.

Компанія представлена в Україні брендами шоколадної продукції Milka, «Корона», печива Oreo, TUC, Belvita, Milka Choco bakery.

Дані підприємства є основними бюджетоутворюючими суб'єктами господарювання нашої громади працівники, яких отримують освітні, культурні, медичні та побутові послуги безпосередньо в громаді, забезпечується належне утримання закладів освіти, медицини та культури, проведення капітального ремонту об'єктів житлового господарства та будівництво об'єктів благоустрою за рахунок сплаченого ПДФО.

Не менш важливим напрямком громади є агропромисловий сектор.

Сільське господарство представлено 45 суб'єктами господарювання із зайнятістю 915 осіб. Найбільший роботодавець в секторі сільського господарства є Агрохолдінг «Кернел», який налічував станом на 01.01.2022 року 506 найманих працівника та обробляє 2189,5874 га землі.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						15
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Громада має величезний потенціал для розвитку сільського господарства. Сільське господарство – галузь економіки, яка є стратегічно важливою та забезпечує продовольчу незалежність і дає значній частині сільського населення робочі місця, що не менш важливо. Родючі ґрунти і помірний клімат дають українським виробникам сильні конкурентні переваги.

Крім того з метою сприяння використанню внутрішнього потенціалу громади Тростянецькою міською радою створено комунальне підприємство «Агенція місцевого розвитку», де пріоритетним напрямом діяльності, є аграрний напрямок. Загальна площа земель для обробітку на підприємстві становить – 284,76 га із них на 151 га вирощується голонасінний гарбуз.

Залізничний транспорт, автомобільний транспорт та зв'язок - важлива складова частина виробничої інфраструктури м. Тростянець та громади в цілому, яка забезпечує життєдіяльність всієї території у виробничій і невиробничій сферах. Ефективне функціонування транспорту та зв'язку є необхідною умовою розвитку економіки, покращення умов рівня життя та соціального добробуту громади. Зайнятість населення в цій галузі складає 11,97%.

Наразі пріоритетним напрямком роботи Тростянецької міської ради є відновлення інфраструктури громади та надання матеріальної та психологічної допомоги населенню.

Війна внесла суттєві корективи в роботу багатьох підприємств та установ як приватної, так і державної та комунальної власності. Цілі підприємства припинили свою роботу через значні пошкодження та руйнацію, багато людей втратили роботу та житло. Бізнес громади зазнав суттєвих структурних змін:

- зменшилась можливість створення продукції та послуг через брак людських та матеріальних (фізичних) ресурсів;
- неможливість збути продукцію на експорт через логістичні проблеми.

Окремі сфери економіки, такі як державне управління, банківська сфера, харчова промисловість, роздрібна торгівля, а також сфера охорони здоров'я та освіти, продовжили діяльність. Тимчасова пауза в діяльності цих секторів була нетривалою. Уже у травні на тлі зміни географії активності воєнних дій, відбувається поступове повернення людей у свої домівки, формування нових логістичних маршрутів перелік сфер, підприємства яких почали відновлювати свою діяльність.

Важливим фактором в громаді є те, що на даний час може становити інтерес для інвестора, а саме: наявність на території громади, вільних незабруднених (незамінованих) земельних ділянок в кількості 7 загальною площею 222818 кв. м та об'єктів нерухомості приватної та комунальної власності в кількості 3 об'єкти загальною площею 1259,9 кв.м. Земельні ділянки та об'єкти нерухомості знаходяться в межах міста Тростянець Тростянецької територіальної громади.

На землях міської ради, поряд з виробничими потужностями ПрАТ «Монделіс Україна», створено промисловий парк «Тростянець». Загальна площа земель для його розбудови становить 39,95 га.

Чисельність зареєстрованих безробітних станом на 01.07.2024 складає 131 особи.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						16
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

За направленням служби зайнятості працевлаштовано 209 незайнятих громадян.

З початку 2024 року в громаді створено 89 нових робочих місця.

Рослинний та тваринний світ. Природно-заповідний фонд.

Територія Тростянецької громади за своїм рослинним покривом належить до Східноєвропейського округу мішаного, листяного лісу та лісостепу. У рослинному покриві переважають грабово-дубові, дубові ліси і остепнені луки.

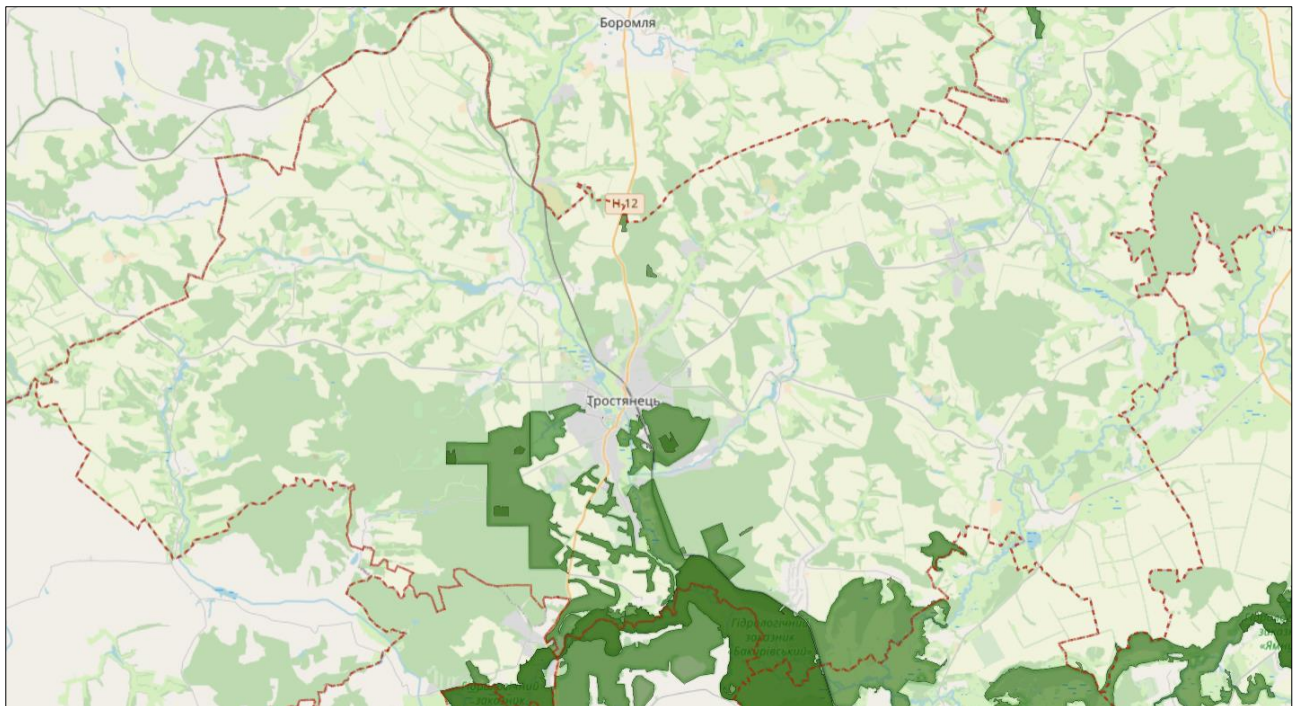
Тваринний світ громади представлений ссавцями, птахами, плазунами та земноводними. Тут зустрічається чимало видів хребетних, зокрема представники орнітофауни – водоплавні, болотні та лучні птахи (качки, кулики, перепілки). Здебільшого ареалом їх мешкання є околиці міст та сіл, оскільки інтенсивний розвиток урбанізованих систем, промислових об'єктів, господарства і міської транспортної інфраструктури утруднює процес міграції, розмноження та розповсюдження диких тварин.

На території Тростянецької громади наявні наступні природоохоронні об'єкти:

– дуб пана Василя (дуб звичайний). Розташований на території колишнього парку мисливської резиденції графині Шувалової, архітектурного комплексу ХІХ століття. Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 4 м;

– дуб Діонісія Міклера (дуб каштанолистий). Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 2,75 м;

– дуб графині Шувалової (дуб звичайний). Статус отриманий у 2018 році. Орієнтовний вік – понад 100 років, обхват стовбура – 2,78 м.

Рис. 2.6. Об'єкти ПЗФ на території громади

– Гетьманський національний природний парк – національний природний

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		17

парк в Україні, на території Сумської області. Парк створений у долині річки Ворскла. Починається він на кордоні з росією і за течією Ворскли простягається до межі з Полтавською областю, закінчується нижче села Куземин. До парку віднесені ділянки заплави, сама річка, місцями надзаплавні тераси та правий корінний берег ріки. Загальна протяжність Ворскли в межах Сумської області 122 км.

Парк створено з метою збереження, відтворення і раціонального використання типових та унікальних природних комплексів Лівобережного лісостепу, зокрема заплави річки Ворскли, що мають важливе природоохоронне, наукове, історико-культурне, естетичне, рекреаційне та оздоровче значення.

Основою парку стали урочище «Литовський Бір» та Бакирівський гідрологічний заказник.

Парк підпорядкований Міністерству охорони навколишнього природного середовища України.

Площа парку становить 23360,1 га, в тому числі 11673,2 га земель, що надаються парку у постійне користування, та 11686,9 га земель, що включаються до його складу без вилучення у землекористувачів.

– Ділянка лісу – заповідне урочище в Україні, об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області.

Розташований на території Тростянецької міської громади між м. Тростянець та с. Кам'янка, на піщаній терасі заплави р. Ворскла, поблизу гирла р. Боромля, в лісовому масиві ДП «Тростянецьке лісове господарство» (Тростянецьке лісництво, кв. 29 (діл. 9).

Площа урочища 5,1 га, статус надано 28.07.1970 року.

Статус надано для збереження в природному стані високобонітетного ялино-модрино-ясеново-липового лісового насадження віком понад 130 років.

– «Макове» – заповідне урочище, об'єкт природно-заповідного фонду, що був оголошений рішенням Сумського Облвиконкому № 704 від 31.12.1980 року на землях Криничанської сільській раді (Тростянецький держлісгосп, Маковське лісництво, квартал 29, відділ 7).

– Нескучанська Дача – заповідне урочище (лісове) в Україні. Об'єкт природно-заповідного фонду Сумської області.

Розташоване між містом Тростянець і селом Мащанка.

Площа 11,9 га. Статус надано згідно з розпорядженням виконкому Сумської обласної Ради депутатів трудящих від 28.07.1970 року № 456-р, зі змінами відповідно до рішень облвиконкому Сумської обласної ради народних депутатів від 31.12.1980 року № 704 та Сумської обласної ради від 25.12.2002 року «Про оптимізацію мережі і зміну назв територій та об'єктів природно-заповідного фонду області місцевого значення». Перебуває у віданні Мащанської сільської ради і ДП «Тростянецький лісгосп» (Нескучанське л-во, кв. 12, діл. 8-10, кв. 13, діл. 4, 6, 10-11).

Статус надано з метою збереження унікального високобонітетного дубово-модрино-ясеневих насаджень, закладених у 1893-1897 рр. Червоної книги України.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						18
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Україна є однією з країн, що підписала Бернську конвенцію про біологічне різноманіття (Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі). Дата підписання Україною: 11 червня 1992 р. Дата ратифікації Україною: Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР. Дата набуття чинності: 29 грудня 1993 р., для України – 7 лютого 1995 р.

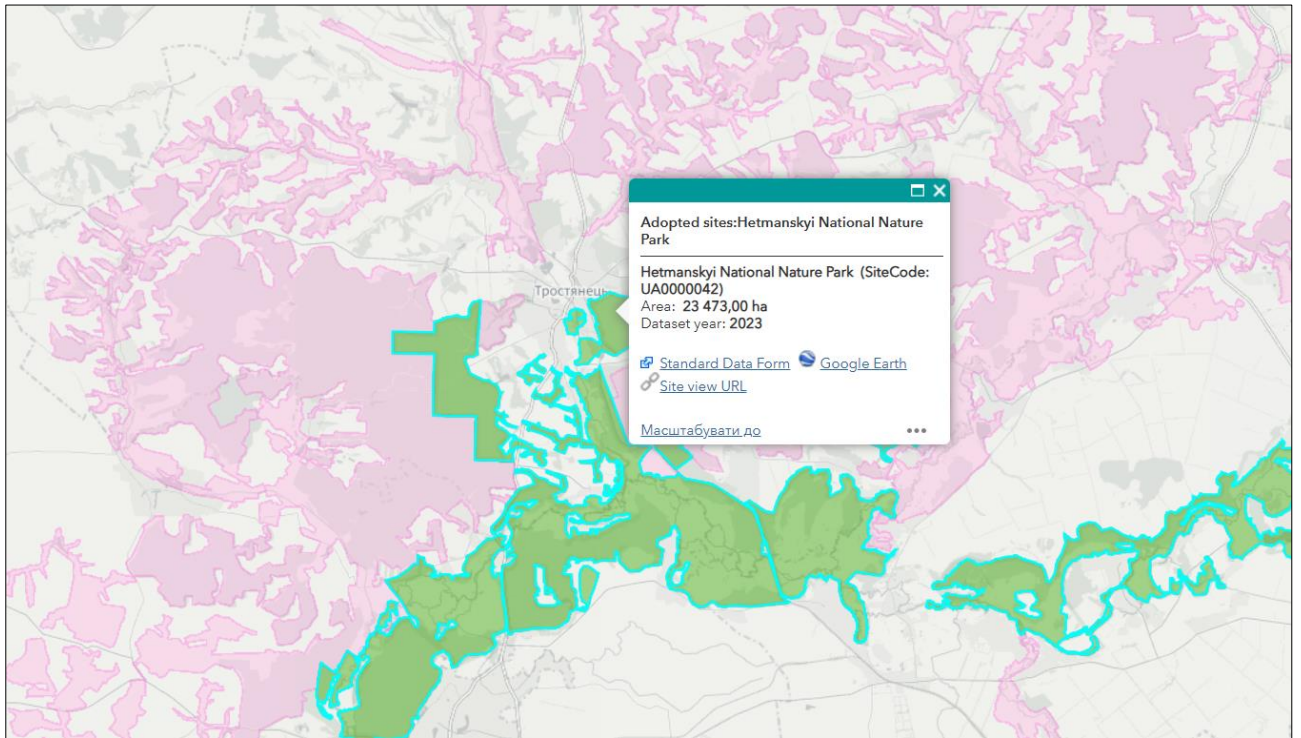
Смарагдова мережа України (англ. Emerald network) – українська частина Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року.

Мережа Емеральд (Смарагдова мережа, Emerald Network) – це мережа, що включає Території Особливого Природоохоронного Інтересу (Areas of Special Conservation Interest, ASCI, далі – «території (об'єкти) мережі Емеральд»). Мережа Емеральд проектується в державах, які є сторонами Бернської конвенції (всього 26 держав), у країнах Європейського Союзу на виконання Бернської конвенції створюється мережа «Натура 2000», яка проектується за аналогічними принципами, що і мережа Емеральд, але використовує юридичні і фінансові інструменти ЄС.

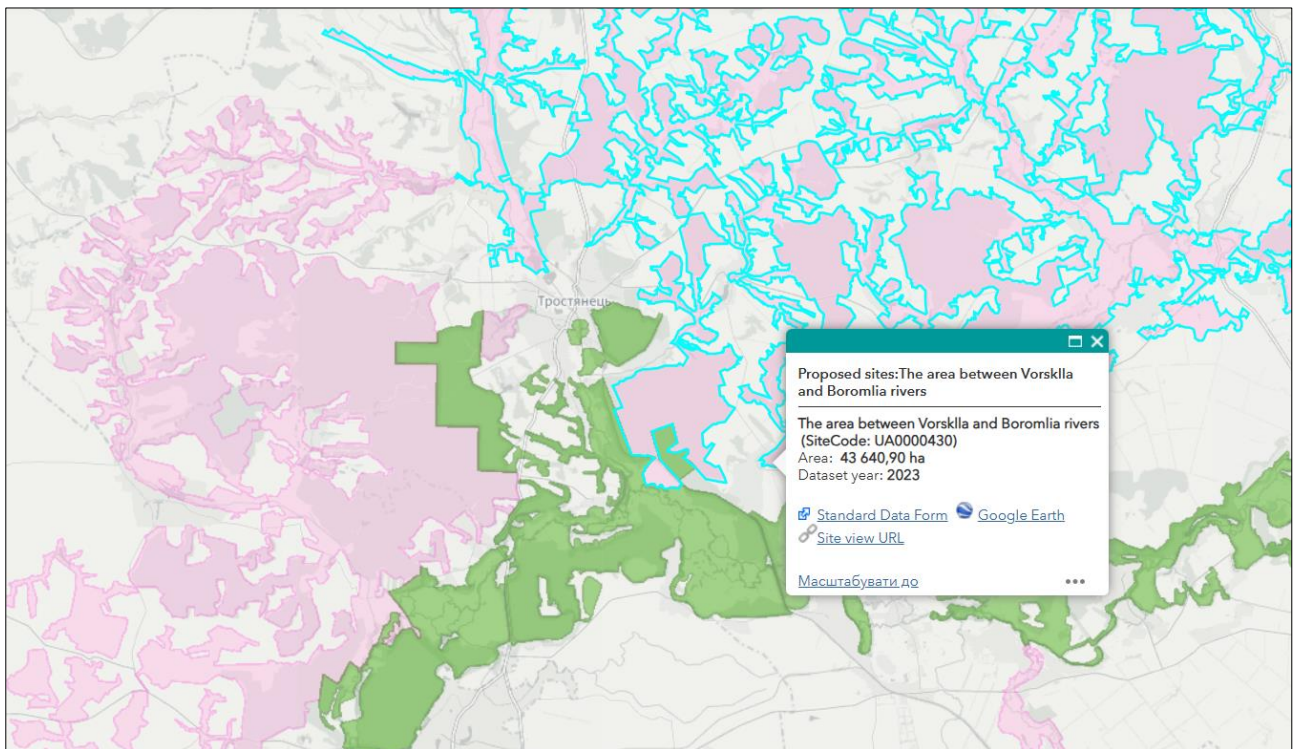
Провідною організацією, яка відповідає за розбудову даної мережі, є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. Розробником першої черги Мережі (у 2009-2016 роках) була благодійна організація «Інтерекоцентр» (за цей період підготвлені описи на 271 територію). У період 2017-2019 років проектуванням Смарагдової мережі займається громадська організація «Українська природоохоронна група» (за 2017-2018 розроблено та подано на розгляд Бернської конвенції обґрунтування щодо створення ще 106 територій Мережі). Під час засідання Постійного комітету Конвенції 44-5 грудня 2019 року нові 106 територій були додані до складу мережі (№272-377). Проектом передбачено і створення екологічної мережі.

Екомережа – це складна, різнорівнева, просторова система природних біотичних і абіотичних елементів екосистеми, а також змінених і деградованих ландшафтів, що вимагають збереження або відновлення, у тому числі і шляхом невиснажливого використання. Як впливає з цього визначення, до складу екомережі мають бути включені не тільки території із збереженою природною рослинністю, але й змінені, навіть деградовані, ландшафти, які потребують відновлення.

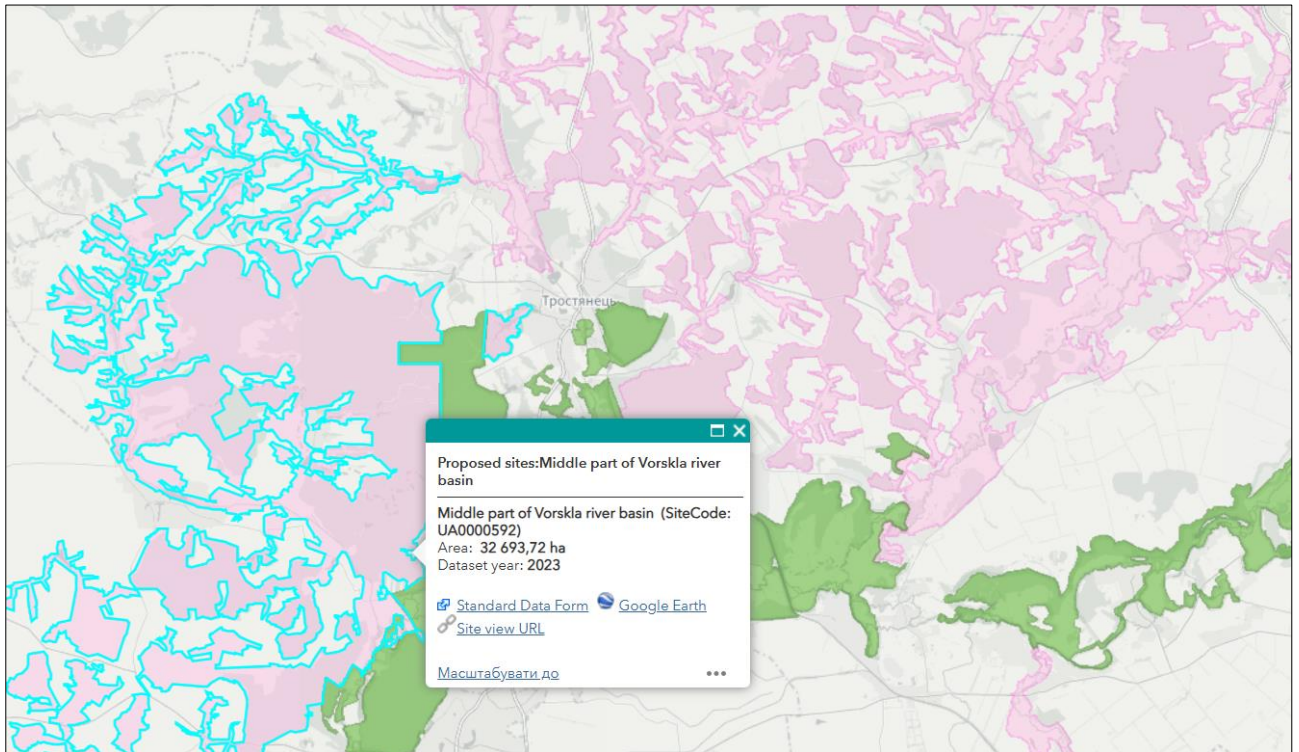
					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						19
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Рис. 2.7. Hetmanskyi National Nature Park (SiteCode: UA000042)

Рис. 2.8. The area between Vorskla and Boromlia rivers (SiteCode: UA0000430)

Рис. 2.9. Middle part of Vorskla river basin (SiteCode: UA0000592)

На території громади відсутні території, зарезервовані з метою наступного їх заповідання, водно-болотні угіддя міжнародного значення, біосферні резервати програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера», об'єкти всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Збереження традиційного середовища.

Тростянецький парк

Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва загальнодержавного значення. Розташований на західній околиці Тростянця, в урочищі Нескучному.

Круглий двір

У 1749 році сини-спадкоємці Тимофія Надаржинського – Йосип, Денис, Герасим, Пилип – збудували Круглий двір.

Час перебування Тростянця у власності сім'ї князя Василя Голіцина припав на період активного садибного будівництва на Харківщині. У цей час такі великі поміщики, як Завадський, Репнін, Голіцин та інші створюють у своїх маєтках цілі ансамблі з палацевих, культових і службово-господарських споруд. Голіцини забудовують садибу Тростянець будівлями в стилі російського класицизму. Садибу прикрашав «княжий палац» (поміщицький будинок), безпосередньо до нього примикали парк, оранжереї та кам'яна церква (нині діюча Благовіщенська церква). У Круглому дворі Голіцин облаштував цирк та стайні.

Круглий двір являє найбільший інтерес із садибних комплексів того періоду. У журналі «Столиця и Усадьба» за 1916 р. опублікована стаття Г. Лукомського «Тростянець», в основу якої лягли враження автора після відвідин цього маєтку.

Благовіщенська церква

Одна з найстаріших споруд міста. Збудована в 1744-1749 роках, а в 1750 була освячена. Благовіщенська церква являє собою кам'яний однобаневий храм із дзвіницею. Церква має чіткий силует та присадкуваті об'єми і побудована в стилі раннього класицизму з елементами бароко.

Вознесенська церква

Збудована в ХІХ сторіччі, має багатий рельєфний фасад в русько-візантійському стилі. Її 40-метрова дзвіниця відзначається тонкою, художньою роботою народних майстрів-каменярів.

Руїни «Гроту німф»

Руїни «Гроту німф», або просто «Гроту», як його називають тростянчани, розташовані в урочищі Нескучне (в межах Тростянецького парку). За однією з легенд грот є одним із виходів зі зруйнованої підземної мережі доріг, які начебто існували тут у давнину.

Стан навколишнього середовища.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують політику у сфері охорони здоров'я, а також органів місцевого самоврядування.

Атмосферне повітря.

Згідно з природоохоронним законодавством суб'єкти господарювання подають до територіальних органів Держстату не пізніше 20 лютого наступного за звітним роком звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів за формою № 2-ТП (повітря) (річна).

Відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» на період воєнного стану, а також у період 90 днів після його закінчення передбачено відтермінування подання звітності. Статистична інформація сформована на основі даних тих підприємств, які шляхом подання звітності знайшли можливість в складних умовах забезпечувати необхідною інформацією суспільство та державу. По закінченню воєнного стану показники можуть бути скориговані.

За наявними статистичними даними протягом 2022 року в атмосферне повітря Сумської області викинуто 10,63 тис. тонн шкідливих речовин від стаціонарних джерел забруднення, що складає 58% до рівня минулого року.

Загальний обсяг викидів зменшився, в основному, за рахунок наступних забруднюючих речовин:

- вуглецю діоксиду – 43 6421,902 тонн або 61,9% до рівня минулого року;
- метану – на 2 445,265 тонн або 45,3% до рівня минулого року;
- діоксиду та інших сполук сірки – на 2 345,369 тонн або 35,4% до рівня минулого року;
- сірки діоксиду – 2 214,633 тонн або 35,1% до рівня минулого року;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						22
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- речовин у вигляді суспендованих твердих частинок на 1 162,550 тонн або 59,0% до рівня минулого року.

Найбільшими забруднювачами повітря Сумської області у 2022 році були такі підприємства: ПАТ «Сумхімпром» – 1,23 тис. тонн або 11,63% від загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по області; ТОВ «Сумитеплоенерго» – 0,78 тис. тонн або 7,3%, Сумське ЛВУМГ – 0,69 тис. тонн або 6,48%, Качанівський газопереробний завод ПАТ «Укрнафта» – 0,56 тис. тонн або 5,23%, НГВУ «Охтирканафтогаз» ПАТ «Укрнафта» – 0,66 тис. тонн або 6,21%.

Водокористування та водовідведення.

Останніми роками в басейнах річок Сумської області, як і по всій Україні вцілому, спостерігається зниження рівня водності. Причиною малої водності є зменшення надходження води з водозбірної площі річок через незначну кількість опадів, надмірну зарегульованість малих та середніх річок, а також вплив високих температур повітря. Періоди маловоддя негативно відображаються на умовах забезпечення потреб у водних ресурсах та безпеки життєдіяльності населення. Не зважаючи на маловодність, населення та галузі економіки Сумської області на даний час не мають проблем щодо споживання води у кількісному відношенні.

У порівнянні з 2021 роком забір води зменшився на 12,09 млн куб. метрів, зокрема, відбулося зменшення об'єму забору поверхневої води з 30,06 млн куб. метрів у 2021 році до 24,37 млн куб. метрів у 2022 році, що склало 18,93% по відношенню до попереднього року. Забір води з підземних джерел також зменшився з 41,00 млн куб. метрів у 2021 році до 35,14 млн куб. метрів, що склало 14,29%. Використання води у звітному році склало 40,47 млн куб. метрів, що на 9,04 млн куб. метрів менше, ніж у 2021 році, а саме, на 14,82%. У 2022 році в області державним обліком водокористування охоплено 467 водокористувача. Перед водокористувачами, насамперед підприємствами житлово-комунального господарства у містах області, стоїть проблема реконструкції водогінних та каналізаційних мереж, з причини зношеності яких досягли великих масштабів втрати свіжої води при її транспортуванні. Так, за даними минулого року у більшості комунальних підприємств втрати води при транспортуванні сягають майже 30%.

У 2022 році у порівнянні з попереднім роком об'єм скиду стічних вод у поверхневі водні об'єкти зменшився на 6,15 млн куб. метрів або 17,62%. До поверхневих водних об'єктів у області було скинуто 14,84 млн куб. метрів забруднених стічних вод, що на 3,67 млн куб. метрів менше ніж у 2021 році (18,51 млн куб. метрів) і становить 19,83%. Об'єм забруднених стічних вод без очистки становить 0,04 млн куб. метрів. Кількість нормативно очищених стічних вод зменшилась з 4,89 млн куб. метрів у минулому році до 3,92 млн куб. метрів у звітному, тобто на 20%. У 2022 році скинуто 8,89 млн куб. метрів нормативно-чистих (без очистки), що менше ніж у 2021 році на 1,67 млн куб. метрів або 15,8%.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						23
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

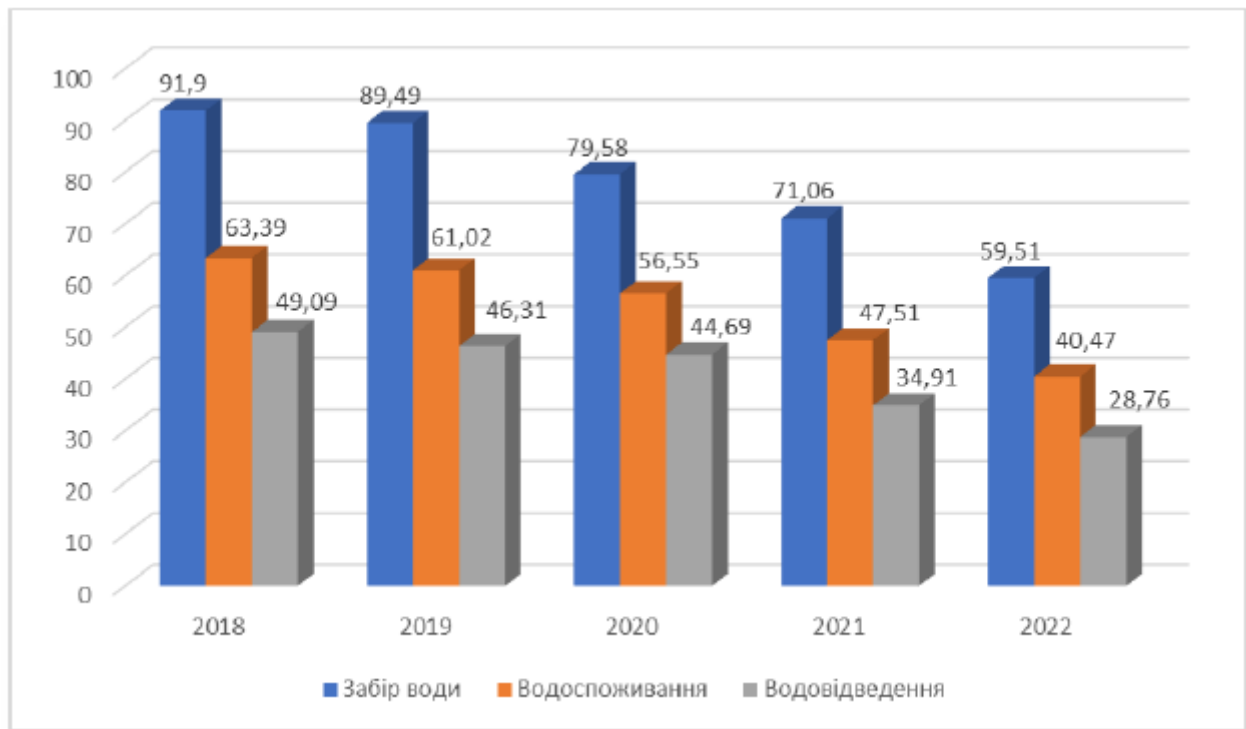

Рис. 2.10. Динаміка забору води, водоспоживання та водовідведення, млн. м³

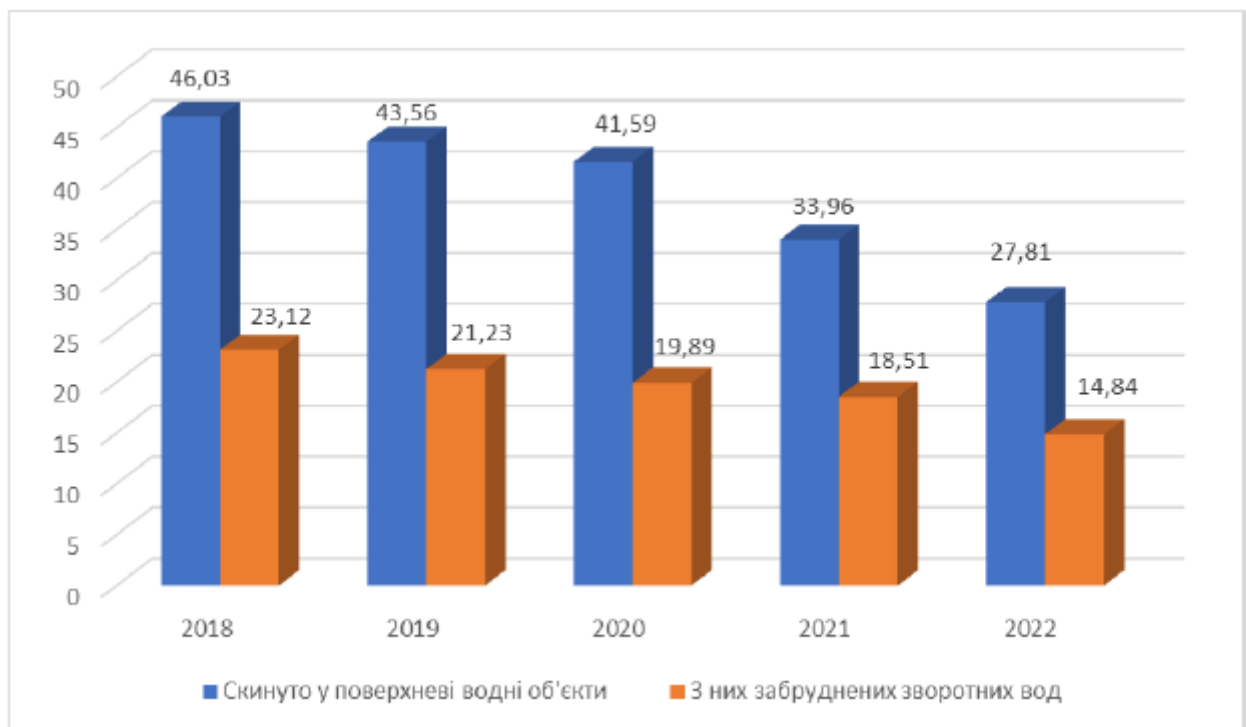

Рис. 2.11. Динаміка водовідведення у поверхневі водні об'єкти, млн. м³

На території області функціонує орієнтовно 28 комплексів споруд очистки стічних вод, з них 12 з біологічним типом очистки, 4 комплекси забезпечують повну біологічну очистку стоків у задовільному стані, 6 систем очисних споруд, після яких зворотні (стічні) води відводяться на поля фільтрації та у накопичувачі. Загальна протяжність каналізаційних мереж області складає 4 182

кілометрів, з них частка ветхих та аварійних, що потребують заміни, становить 27,6%.

У 2022 році скид зворотних вод у поверхневі водні об'єкти склав 27,81 млн куб. метрів.

Переважна більшість очисних споруд не забезпечують ефективної очистки стічних вод, особливо на підприємствах житлово-комунального господарства. Ефективно працюють лише очисні споруди у містах Глухів та Шостка.

У 2022 році відбулося зменшення скиду забруднених стічних вод у водні об'єкти на 3,67 млн куб метрів (19,83%).

Із загального об'єму скинутих у поверхневі водні об'єкти стічних вод по області, а саме 27,81 млн куб. метрів, об'єктами житлово-комунального господарства скинуто 16,4 млн куб. метрів стічних вод, у тому числі: забруднених – 12,48 млн куб. метрів, нормативно очищених – 3,93 млн куб. метрів.

Скид забруднених стічних вод по галузі житлово-комунального господарства становить 84,01% від загального об'єму скиду.

Підприємством хімічної промисловості ПАТ «Суміхімпром» скинуто у водні об'єкти області забруднених зворотних стічних вод 2,18 млн куб. метрів.

Гостро в області стоїть і питання технічного стану, а також придатності використання полів фільтрації та накопичувачів. На сьогоднішній день майже безконтрольно здійснюється скид господарсько-побутових стоків до них. Особливого занепокоєння викликає і той факт, що фактична потужність очисних споруд, після яких стоки потрапляють на поля фільтрації і у накопичувачі, не забезпечує їх нормативну очистку, а у зв'язку з незадовільним технічним станом цих приймачів частина зворотних (стічних) вод потенційно може надходити до водних об'єктів, забруднюючи їх.

Управління відходами.

Згідно законодавчо визначених повноважень і обов'язків Тростянецька міська рада забезпечує функціонування системи управління відходів на території громади. В громаді діють Типові правила благоустрою території населеного пункту, затверджені наказом Мінрегіону від 27.11.2017 № 310, на основі яких розроблено власний локальний нормативно-правовий документ, що наразі проходить процедуру прийняття регуляторного акту.

Тарифи на послуги з управління (поводження) відходами встановлені рішенням Виконавчого комітету Тростянецької міської ради від 23.09.2022 р. № 313 «Про затвердження тарифів на послуги з управління побутовими відходами (збирання, вивезення та захоронення побутових відходів) на території Тростянецької міської територіальної громади, які надає ДП «Екосервіс» КП ТМР «Тростянецькомунсервіс»

Надавачем послуг з вивезення змішаних побутових відходів на території Тростянецької міської територіальної громади є дочірнє підприємство «Екосервіс» комунального підприємства Тростянецької міської ради «Тростянецькомунсервіс», яке визнано суб'єктом господарювання на 2024 рік для здійснення операцій збирання та перевезення побутових відходів згідно

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						25
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

рішення виконавчого комітету Тростянецької міської ради від 23.02.2024 року за №130.

Одиниця виміру обсягу надання послуги з управління побутовими відходами та норми надання послуги з управління побутовими відходами на території Тростянецької міської територіальної громади, яку надає ДП «Екосервіс» КП ТМР «Тростянецькомунсервіс» встановлені рішенням Виконавчого комітету Тростянецької міської ради від 12.09.2024 р. №616.

На території громади запроваджена планово-регулярна системи санітарного очищення, яка передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів з населених місць до місць їх оброблення та захоронення у терміни, визначені затвердженими графіками і за разовими замовленнями.

В населених пунктах здійснюється збирання змішаних відходів шляхом будівництва контейнерних майданчиків з встановленням контейнерів для відходів та система збирання змішаних відходів безпосередньо з домогосподарств та багатоквартирних будинків спеціалізованим транспортом згідно графіків.

На підставі укладених договорів підприємство здійснює господарську діяльність та надає послуги по збиранню, вивезенню відходів від населення, підприємств, установ та організацій.

На території Тростянецької міської територіальної громади розташоване одне сміттєзвалище, загальною площею 6,0079 га, початок експлуатації 1993 рік, знаходиться за адресою: м. Тростянець по вулиці Луніна б/н.

На полігон змішаних побутових відходів дозволяється приймати (крім рідких побутових відходів та небезпечних відходів у складі побутових відходів) з житлових будинків, адміністративних і громадських установ та організацій, підприємств торгівлі та громадського харчування, закладів культури і мистецтва, навчальних та лікувально - профілактичних закладів та інших підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, вуличний та садово-парковий змет і листя, а також будівельні відходи і промислові відходи 4 класу небезпеки відповідно до санітарних правил та норм.

Для організації робіт на підприємстві передано Тростянецькою міською радою в експлуатацію та оперативне управління міський полігон твердих побутових відходів, згідно рішення від 28.07.2011 року №316, та заключний договір на утримання виробничої бази від 02.01.2020 року №19, де знаходяться транспортні засоби спеціального призначення: сміттєвози MERCEDES-BENZ AXOR, SCANIA P230, автомобілі ГАЗ, трактори, причепи та інша техніка та обладнання.

Регіональний план управління відходами в Сумській області до 2030 року, затверджений Розпорядження голови Сумської обласної державної адміністрації – керівника обласної військової адміністрації від 16.11.2022 р. № 419-ОД.

Для якісного надання послуг використовуються контейнери для змішаного та роздільного збирання побутових відходів. На території громади знаходиться 19 майданчиків, та налічується 153 контейнери для змішаного збору побутових відходів.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						26
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Збирання побутових відходів проводиться транспортними засобами підприємства кожного дня, згідно затвердженими графіками та маршрутами.

Ситуація в питанні роздільного збору, сортування, утилізація та подальше використання як вторинної сировини, є проблемною, яка безпосередньо впливає на екологічний та соціальний стан громади.

На підприємстві впроваджується роздільне збирання твердих побутових відходів-процедура довготривала та потребує значних капіталовкладень.

Розпочато сортування відходів, наявність 8 сітчастих контейнерів для роздільного збору побутових відходів. Для розширення наданих послуг з роздільного збирання відходів на території громади є необхідність придбання контейнерів для скла, паперу, бляшанок, пластику, тощо та придбання спецтехніки. Якість поділу сміття залежить від активності і свідомості населення громади.

Дивлячись на значну проведену роботу в питанні організації централізованого вивезення сміття, в тому числі з приватного сектору на території громади є утворення несанкціоновані сміттєзвалища побутових відходів, які несуть велику небезпеку для життя та здоров'я людей, стану довкілля та окремих його компонентів, які з'являються поблизу населених пунктів, на узбіччі доріг, поблизу сільськогосподарських угідь, на берегах річок, озер та ставків, у лісах та лісосмугах по схилах балок та у ярах тощо.

Стихійні сміттєзвалища утворюються внаслідок безвідповідального ставлення окремих осіб, які залишають сміття у лісах та по берегах водойм після пікніків. Є факти утворення сміттєзвалищ поблизу дачних кооперативів (у балках та прилеглих територіях), де немає організованого вивозу та утилізації сміття. Особливої уваги вартують факти, коли організовано вивозять сміття недалеко, найчастіше у прилеглі із населеним пунктом природні території, щоб не сплачувати за його утилізацію.

Але вчасно виявлені несанкціоновані сміттєзвалища побутових відходів та території громади, ДП «Екосервіс» КП ТМР «Тростянецькомунсервіс» проводить негайно вивезення та утилізацію утворених відходів.

Здоров'я населення.

Існуюча мережа закладів охорони здоров'я Тростянецької міської територіальної громади представлена 2 некомерційними підприємствами:

- комунальне некомерційне підприємство «Тростянецька міська лікарня» на 170 лікарняних ліжок;

- комунальне некомерційне підприємство «Центр первинної медичної допомоги», до складу якого входять: 6 амбулаторій загальної практики сімейної медицини, 16 фельдшерських пунктів.

Рівень підписання декларацій з лікарями первинної медичної допомоги складає 81,0 %.

Табл. 2.1

№ п/п	Найменування показників	Одиниця виміру	2021	2022
1	Народжуваність	на 1 тис. нас.	170/5,06	119/3,61
2	Смертність населення (загальна)	на 1 тис. нас.	700/20,84	650/19,68

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						27
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

3	Смертність населення в працездатному віці	на 1 тис. нас.	109/5,73	124/6,52
4	Малюкова смертність	На 1000 нар.	1-5,30	-
5	Природний приріст населення	на 1 тис. нас.	-530/-15,78	-531/-16,08
6	Кількість стаціонарних ліжок	Абс. число	170	170
7	Забезпеченість населення стаціонарними ліжками	На 10 тис. нас.	50,59	50,59
8	Проліковано хворих в стаціонарі	Абс. число	3947	2744
9	Виконання плану ліжкоднів	%	64,9	45,0
10	Кількість проведених операцій	Абс. число	727	521
11	Кількість пологів в стаціонарі	Абс. число	193	107
12	Кількість рентгенологічних досліджень	Абс. число	8970	6049
13	Кількість УЗД досліджень	Абс. число	12349	10806
14	Кількість ендоскопічних досліджень	Абс. число	466	456
15	Кількість проведених ФД обстежень	Абс. число	9709	6665
16	Кількість флюорографічних досліджень	Абс. число	9961	6548
17	Число проведених лабораторних аналізів	Абс. число	736762	451717
18	Рівень первинної інвалідності серед дорослого населення	На 10 тис. дор. нас.	80/28,20	94/33,72
19	Рівень первинної інвалідності серед осіб працездатного віку населення	На 10 тис. прац. нас.	74/38,86	75/39,39
20	Кількість лікарських відвідувань до поліклініки	Абс.число	83012	60163

Аналізуючи діяльність закладу за 2022 рік слід відмітити, що отримані показники нижчі у порівнянні з 2021 роком. Це пояснюється воєнними діями, окупацією міста протягом 31 дня, руйнацією окремих будівель лікарні та приміщень структурних підрозділів. Спільними зусиллями місцевої влади, адміністрації лікарні та благодійників амбулаторний прийом пацієнтів консультативно-діагностичної поліклініки був відновлений з 19.04.2022 року та цілодобове лікування хворих в стаціонарних відділеннях з 16.05.2022 року.

Демографічні показники за період 2021-2022 рік погіршилися, а саме: знизився показник народжуваності з 5,06 до 3,61 на 1 тис. нас. (2021 р. народилося – 170, 2022 р. - 119). В пологовому відділенні лікарні у 2021 р. прийнято 193 пологів, в 2022 р. – 107. Це пояснюється об'єктивними причинами: часткова руйнація приміщень, виїзд вагітних, які перебували на обліку за межі області та ін.

Показник смертності населення (загальна) дещо знизився і склав у 2021 р. 20,84 проти 19,68 у 2022 р. на 1 тис. нас.(всього померло у 2021р. – 700 чол., у 2022 р. – 650 чол.).

Серед причин смертності на:

I місце – хвороби системи кровообігу (2021 р. - 471 чол., показник 14,02 на 1 тис,нас., 2022 р. - 446 чол., показник 13,51).

II місце – новоутворення (2021 р. - 64 чол., показник 1,91 на 1 тис. нас., 2022 р. - 65 чол., показник 1,97).

В рамках формування Звіту про СЕО був виконаний SWOT-аналіз Тростянецької ТГ, результати якого наведені в таблиці 2.2.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						28
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз Тростянецької ТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> - Розвинена промислова база з кількома великими підприємствами, що підтримують місцеву економіку. - Добре налагоджена транспортна інфраструктура, включно з залізницею та автомобільними шляхами. - Високий рівень власних надходжень бюджету на одного мешканця, що забезпечує стабільність фінансування. - Активне залучення підприємств до обслуговування та відновлення відходів, що сприяє поліпшенню екологічного стану. - Наявність комунального підприємства, яке займається збором та вивезенням відходів. - Місцева програма сортування відходів і початкове впровадження роздільного збору побутових відходів. - Підтримка охорони здоров'я та соціальних послуг, зокрема медичних закладів і шкіл, що створює соціальний комфорт у громаді. 	<ul style="list-style-type: none"> - Порівняно низький рівень охоплення населення централізованим вивезенням відходів. - Низький рівень екологічної свідомості населення, що призводить до стихійних сміттєзвалищ. - Недостатня матеріально-технічна база для повного охоплення громади послугами вивезення відходів. - Високий рівень смертності, що перевищує народжуваність і викликає демографічні проблеми. - Обмеженість ресурсів для відновлення та модернізації екологічної інфраструктури. - Забруднення ґрунтових вод на полігоні відходів, що може вплинути на довкілля. - Залежність від кількох великих промислових підприємств, що може створити економічну нестабільність у разі їх закриття або зниження виробництва.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> - Можливість розширення програми з роздільного збору відходів. - Використання екологічних грантів та державних програм для покращення управління відходами. - Залучення інвесторів для розвитку промислового парку та створення нових робочих місць. - Використання родючих земель для розвитку агросектору, що може сприяти зростанню економічного потенціалу. - Розширення туристичної інфраструктури на основі рекреаційних ресурсів, включно з лісами і річками. - Розвиток інфраструктури для обробки відходів, включно зі створенням сміттєпереробного заводу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ризик забруднення підземних вод через неефективне захоронення відходів. - Висока залежність від зовнішніх ринків збуту промислової продукції, що може вплинути на стабільність економіки громади. - Погіршення демографічної ситуації через скорочення населення та відтік молоді. - Зростання обсягів утворення відходів, що потребує розширення можливостей обробк та зберігання. - Недостатня підтримка інфраструктури з боку держави, що ускладнює модернізацію та підтримку екологічних проєктів. - Ризик загострення екологічних проблем через відсутність контролю за стихійними сміттєзвалищами. - Військові дії на території України.

- Активізація освітньо-екологічних програм для підвищення екологічної культури населення.	
---	--

У випадку якщо документ державного планування – Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади не буде затверджено рівень ризику погіршення екологічної ситуації в місті та його негативного впливу на здоров'я населення може зрости. Не затвердження Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади, може спричинити до того, що залишаться не вирішеними проблеми, які б дозволили знизити ймовірність настання цих ризиків, та забезпечити поступальний рух у напрямі сталого управління відходами в місті на засадах збереження та охорони довкілля, а також покращення здоров'я населення. Зокрема:

- низькі тарифи на послуги із захоронення відходів не створюватимуть для суб'єктів господарювання стимулів для їх оброблення та відновлення;
- збільшиться кількість несанкціонованих сміттєзвалищ;
- зростатиме накопичення сміття на полігоні через нерозвиненість систем роздільного збирання побутових відходів;
- цілі, пов'язані з упровадженням найкращих доступних технологій у сфері управління побутовими відходами, а також промисловими відходами досягнуті не будуть;
- виникне загроза неможливості виділення коштів державного, обласного, міського бюджету та залучення інвесторів й грантових коштів на реалізацію заходів у сфері управління відходами, у тому числі створення комплексів з переробки, знешкодження та складування побутових відходів, розвиток та розбудову системи відновлення відходів;
- залишиться застаріла матеріально-технічна база підприємств сфери управління відходами та відсутність програм її оновлення і модернізації;
- культура управління відходами населення особливо приватного сектору залишатиметься на низькому рівні;
- зростатиме загроза забруднення навколишнього природного середовища через відсутність контролю і моніторингу параметрів довкілля, не проведення рекультивациі.

Незатвердження Місцевого плану управління відходами зумовить накопичення екологічних проблем. А з огляду на шкоду, завдану війною, вони можуть утворити кумулятивний ефект і спричинити загрози техногенного характеру. Це може мати негативні наслідки для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади охоплює всю територію громади і визначає місцеву політику у сфері управління відходами, об'єктом якої є територія, що характеризується унікальним набором соціальних, просторових, безпекових, екологічних та економічних особливостей. З огляду на сучасні виклики, які стоять перед містом (наслідки руйнівного впливу повномасштабної війни росії проти України, інтегрування положень директив Європейського Союзу в національне законодавство, у тому числі у сфері управління відходами, необхідність впровадження дієвих та ефективних заходів з його виконання на місцевому рівні), цілі і завдання спрямовуватимуться на зменшення шкідливого впливу відходів на довкілля та здоров'я людей, а також на досягнення максимально ефективного використання ресурсів, впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління усіма видами відходів, відкриття нових об'єктів оброблення відходів і створення нових робочих місць.

Важливою частиною МПУВ є створення максимальних умов для запобігання утворенню відходів.

Загальна інформація про стан довкілля в розрізі його компонентів, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу в результаті реалізації цілей та завдань МПУВ, наведено в розділі 2.

Найбільш вразливими компонентами довкілля, які зазнають негативного впливу відходів, є атмосферне повітря, поверхневі та ґрунтові води, ґрунти, а також здоров'я населення

При гіпотетичному «нульовому» сценарії коли не складається або не затверджується МПУВ, ускладнюється питання забезпечення належного санітарного стану, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного управління відходами та використання земельних ресурсів, виникнення стихійних звалищ, забруднення водного басейну, погіршення благоустрою в цілому.

Розробка та затвердження МПУВ, а також реалізація його заходів, які передбачають подальший розвиток системи роздільного збору побутових відходів, збільшення обсягів їх переробки, удосконалення системи управління побутовими відходами буде мати позитивний вплив на стан довкілля з одночасним зменшенням впливу існуючих незмінних факторів: надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти.

Оцінка тенденцій передбачає порівняння основних екологічних параметрів та показників за останні роки. СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення в результаті впровадження МПУВ.

Територія громади, яка ймовірно зазнає впливу внаслідок реалізації МПУВ включає: території, де буде удосконалена система управління відходами; території поблизу місць розташування полігонів побутових відходів, місць

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						31
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

розміщення промислових відходів та інших об'єктів інфраструктури системи управління відходами.

Реалізація МПУВ сприятиме покращенню стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на території громади. Водночас, на територіях в зоні впливу нових об'єктів інфраструктури системи управління відходами можливі додаткові впливи на довкілля, які будуть оцінюватися при підготовці окремих проектів із включенням відповідних заходів щодо попередження, мінімізації та компенсації негативного впливу

У межах МПУВ визначено завдання, що першочергово стосуються територій та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля у сфері управління відходами внаслідок забруднення атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, знищення зелених насаджень, лісів та негативного впливу на стан здоров'я населення.

МПУВ передбачається рекультивація місць розміщення побутових та промислових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства та їх утримання після припинення експлуатації, із здійсненням контролю і моніторингу параметрів навколишнього природного середовища, з усуненням можливих негативних впливів місць розміщення побутових відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище. Це сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

Для запобігання та зменшення негативного впливу відходів, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд, об'єктів незавершеного будівництва, об'єктів благоустрою внаслідок бойових дій, або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків на навколишнє природне середовище та здоров'я людини МПУВ передбачається комплекс заходів, направлених на створення інфраструктури для управління такими видами відходів. Також МПУВ визначено заходи із упровадження систем, заходів із управління відходами, що біологічно розкладаються та відходами зелених насаджень, зокрема їх роздільного збору та компостування. Реалізація такого комплексу заходів направлена на зниження негативних наслідків утворення та управління відходами.

Одночасне створення нових місць розміщення промислових та побутових відходів, а також підприємств управління відходами дозволить скористатися перевагами масштабів виробництва і зменшить питомий вплив на стан довкілля громади.

МПУВ передбачені заходи, спрямовані на формування повної комплексної системи управління усіма потоками відходів в громаді. Це дозволить оперативно реагувати на негативні зміни, забезпечити підтримання комфортних та безпечних умов життя населення на всій території Тростянецької громади.

Заходи МПУВ, орієнтовані на формування екологічної культури та підвищення екологічної свідомості населення й суб'єктів господарювання у сфері управління відходами, що в свою чергу сприятиме поліпшенню стану довкілля та умов життєдіяльності населення.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						32
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Загальний стан навколишнього природного середовища та здоров'я населення при реалізації МПУВ не зазнають негативного впливу. Стан та якість довкілля прогнозується на теперішньому рівні з динамікою покращення та підвищення рівня життя населення з одночасним зменшенням існуючих факторів впливу (надходження забруднюючих речовин у атмосферне повітря, природні водойми та ґрунти).

Разом з тим, в межах окремих територій, які на цей момент пов'язані з існуючими об'єктами управління відходами та/або будуть такими в майбутньому будуть відбуватись більш значимі впливи та зміни.

Створення нових місць розміщення відходів та створення об'єктів поглибленої переробки побутових та промислових відходів призведе до збільшення антропогенного навантаження на цих територіях по окремих компонентах довкілля або їх сукупності, проте в допустимих межах.

Отже, є певні території та конкретні місця, на яких відбудуться зміни внаслідок реалізації запланованих заходів. Доцільно розглядати потенційний вплив та наслідки реалізації МПУВ саме на цих територіях. Тому достатньо виявити екологічні проблеми та можливі ризики для навколишнього середовища та здоров'я населення, пов'язані з реалізацією МПУВ.

Вплив МПУВ на викиди парникових газів.

МПУВ передбачена діяльність, що пов'язана з викидами парникових газів. Основними з напрямів такої діяльності є:

- захоронення побутових та інших відходів на полігонах;
- біологічне оброблення відходів;
- обробка відходів з використанням їх енергетичного потенціалу (в якості твердого палива);
- термічне знешкодження відходів (ветеринарні, медичні).

Як правило, викиди метану з полігонів є найбільшим джерелом викидів парникових газів в сфері управління відходами.

Викиди парникових газів при захороненні побутових відходів на полігонах.

При захороненні побутових та інших відходів на полігонах і звалищах відбувається анаеробне розкладання біовідходів і окремих інших відходів органічного походження (наприклад папір, текстиль). При цьому утворюється так званий полігонний біогаз, який у своєму складі містить парникові гази. Застосування технологічних рішень із роздільного збирання відходів, сортування та компостування зменшує вклад полігонів на викиди парникових газів.

Таким чином при захороненні побутових та інших відходів утворюється наступні парникові гази: діоксид вуглецю (CO_2), метан (CH_4), закис азоту (N_2O).

Методології визначення обсягів парникових газів від полігонів та звалищ враховують лише метан. Обсяги викидів N_2O не враховуються через їх незначну кількість. Викиди двоокису вуглецю (CO_2) біологічного походження не враховуються як парникові, оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами, з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2 .

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						33
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Припущення, за якими визначалися обсяги викидів парникових газів.

При інерційному розвитку системи управління відходами (у разі неприйняття або невиконання МПУВ):

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2034 року);

- використання біовідходів у власних домогосподарствах, у т.ч. їх компостування, а також спалювання рослинних та інших відходів у власних домогосподарствах;

- практика управління відходами у місті буде близькою до існуючої.

При реалізації МПУВ:

- питомі обсяги утворення побутових відходів та їх морфологічний склад суттєво не будуть змінюватися протягом періоду планування (до 2034 року);

- показники реалізації заходів зі зменшення обсягів захоронення відходів будуть відповідати плановим значенням та цільовим показникам МПУВ;

- території для розміщення (складування) відходів облаштовані системами компостування органічної частини побутових та муніципальних відходів та на сміттесортувальних лініях проводитиметься вилучення складових відходів, які здатні утворювати метан.

Біологічне оброблення відходів.

МПУВ передбачається діяльність в напрямі біологічного оброблення відходів, яка включає компостування органічної частини відходів у складі побутових відходів, відходів від утримання зелених насаджень.

Перевагами біологічного оброблення відходів є зменшення обсягу захоронення відходів, біостабілізація відходів, знищення патогенних мікроорганізмів у відходах і вироблення компосту для подальшого використання.

Утворені при біологічній обробці кінцеві продукти можуть, в залежності від їх якості, бути перероблені, або як органічне добриво, поліпшувач ґрунту, або використані для рекультивациі порушених земель.

У разі застосування технологій аеробного оброблення (компостування) буде виділятися двоокис вуглецю (CO_2), але він має біологічне походження та не враховується, як той, що додає парникового ефекту оскільки аналогічна кількість CO_2 була спожита рослинами з яких потім вуглець перейшов до органічних речовин, потім за ланцюгом до відходів і повернувся до атмосфери у вигляді викидів CO_2 . У анаеробних ділянках компосту може утворюватися в невеликій кількості метан, який у більшості випадків окислюється всередині компосту. Піддані оцінці викиди метану, що потрапляють в атмосферу, знаходяться в діапазоні від менше одного відсотка до декількох відсотків загального вмісту вуглецю в матеріалі (Beck-Friis, 2001; Detzel et al., 2003; Arnold, 2005)

При компостуванні також можуть утворюватися викиди N_2O . Діапазон оцінюваних викидів варіюється в межах від менше 0,5 відсотків до 5 відсотків загального вмісту азоту в матеріалі (Petersen et al., 1998; Hellebrand 1998; Vesterinen, 1996; Beck- Friis, 2001; Detzel et al., 2003).

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						34
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Органічна частина відходів після біологічного оброблення при їх використанні або захороненні вже не буде розкладатися та утворювати метан (парниковий газ).

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Термічне знешкодження відходів.

МПУВ передбачається можливість діяльності в напрямі термічного знешкодження небезпечних відходів, передусім це стосується відходів, що утворилися у результаті надання медичних та ветеринарних послуг медичними закладами громади.

Найбільш розповсюдженим варіантом термічного знешкодження небезпечних відходів є спалювання. Спалювання відходів буде джерелами викидів парникових газів. Викидаються такі гази, як CO₂, метан (CH₄) і закису азоту (N₂O). Зазвичай, при спалюванні відходів CO₂ виділяється значно більше, ніж CH₄ і CO.

Кількісні значення очікуваного зниження викидів парникових газів на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Перероблення, оброблення та упровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами.

МПУВ передбачається діяльність в напрямку впровадження найкращих доступних технологій у сфері управління промисловими відходами, їх перероблення, оброблення, повторного використання тощо.

Застосування таких технологій сприяє зменшенню розміщення таких видів відходів у навколишньому природному середовищі та їх негативного впливу на складові показники довкілля.

Кількісні значення очікуваного зниження впливу на показники стану навколишнього природного середовища на даному етапі визначити неможливо внаслідок значних невизначеностей відносно параметрів таких проектів.

Більш детальний опис ймовірних наслідків від реалізації видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), які можуть мати наслідки для довкілля, в тому числі наслідки для безпечності життєдіяльності людей та їхнього здоров'я, виконуватиметься відповідними виконавцями у процесі здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

Оцінка впливу на довкілля здійснюється з дотриманням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, з урахуванням стану довкілля в місці, де планується провадити плановану діяльність, екологічних ризиків і прогнозів, перспектив соціально-економічного розвитку регіону, потужності та видів сукупного впливу (прямого та опосередкованого) на довкілля, у тому числі з урахуванням впливу наявних об'єктів, планованої діяльності та об'єктів, щодо яких отримано рішення про провадження планованої діяльності або розглядається питання про прийняття таких рішень.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						35
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Висновки щодо ймовірного впливу МПУВ на довкілля.

Атмосферне повітря.

Суттєвого впливу реалізації МПУВ на атмосферне повітря не очікується.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих – до зменшення.

Створення додаткових об'єктів інфраструктури і поява нових джерел викидів не буде призводити до викидів, що перевищують нормативно допустимі величини.

Розвиток системи збирання та перевезення побутових відходів, збільшення автопарку сміттєвозів призведуть до збільшення викидів. При цьому кількість сміттєвозів та режим їх руху за маршрутами збирання відходів не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів від автотранспорту відповідних територій області. Використання сучасних сміттєвозів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів від автотранспорту.

Реалізація окремих заходів МПУВ буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря.

Кліматичні зміни.

Очікується загальний позитивний вплив реалізації МПУВ на запобігання кліматичним змінам через загальне зменшення викидів парникових газів. Додатково будуть забезпечені зниження викидів парникових газів при реалізації заходів з біологічного оброблення відходів та відновлення відходів з використанням їх енергетичного потенціалу.

Реалізація окремих заходів МПУВ будуть супроводжуватися додатковими викидами парникових газів, але їх кількість буде невеликою у порівнянні із сукупними зменшеннями.

Водні ресурси.

МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. А навпаки рекультивація та закриття існуючих полігонів та МВВ, реконструкція контейнерних майданчиків сприятиме недопущенню погіршення якості поверхневих та підземних вод.

Відходи.

Основні позитивні наслідки реалізації МПУВ очікуються саме у зниженні навантаження на довкілля, пов'язаного з утворенням відходів та усіма операціями управління ними.

Кількісні наслідки реалізації МПУВ закріплені у вигляді відповідних цільових показників, що узгоджені з цільовими показниками національного та регіонального рівня та враховують місцеві особливості.

Земельні ресурси.

Реалізація МПУВ не призведе до підсилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або в характеристиках рельєфу, появи таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Зміни в структурі земельного фонду будуть пов'язані зі створенням об'єктів інфраструктури управління відходами, закриттям і рекультивацією полігонів та звалищ.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						36
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Проведення рекультивациі місць складування відходів (полігонів, відвалів, хвостосховищ та інше) сприятиме відновленню порушених земель, покращенню санітарно-гігієнічних параметрів територій.

Об'єкти природно-заповідного фонду, екомережа та біорізноманіття.

МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області.

Проведення біологічної рекультивациі земель сприятиме розвитку промислового туризму та створенню унікальних об'єктів, які у подальшому можуть розглядатися як заповідна територія, на якій відновлено біорізноманіття.

Рекреаційні зони та культурна спадщина.

Очікується, що реалізація МПУВ призведе до загального поліпшення стану довкілля, його рекреаційних можливостей та естетичних показників об'єктів довкілля через ліквідацію несанкціонованих звалищ, забезпечення населення якісними та доступними послугами у сфері управління відходами, ліквідації та/або приведення у відповідність до екологічних вимог інших місць зберігання або видалення відходів.

Населення та інфраструктура.

МПУВ не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на життя і здоров'я населення та існуючу інфраструктуру.

Зменшення загроз для здоров'я людей буде досягнуто за рахунок:

- створення об'єктів управління відходами, що відповідають нормативним вимогам;
- створення об'єктів у сфері управління небезпечними відходами, у тому числі ветеринарної медицини та медичними відходами;
- створення об'єктів управління відходами руйнувань, будівництва та знесення, а також відходів, що біологічно розкладаються;
- зменшення утворення несанкціонованих сміттєзвалищ.

Очікується, що реалізація МПУВ забезпечить населення якісними та доступними послугам у сфері управління побутовими відходами.

Вплив на ландшафти.

Реалізація місцевого плану управління відходами у Перечинській міській територіальній громаді сприятиме збереженню природного ландшафтного різноманіття завдяки запровадженню системи належного збирання, сортування та переробки відходів. Упорядкування стихійних звалищ і мінімізація забруднення сприятиме покращенню естетичної якості території та забезпечить умови для відновлення природних екосистем, що позитивно впливатиме на сталий розвиток громади.

Вплив на матеріальні активи.

Запровадження ефективної системи управління відходами дозволить покращити стан інфраструктури громади, зменшити витрати на ліквідацію екологічних наслідків та підвищити привабливість території для інвесторів. Реалізація плану сприятиме економічному зростанню за рахунок розвитку

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						37
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

індустрії вторинної переробки, що позитивно впливатиме на матеріальні активи як окремих домогосподарств, так і громади в цілому.

Вплив на здоров'я населення.

Покращення управління відходами сприятиме зниженню ризиків для здоров'я населення, пов'язаних із забрудненням повітря, води та ґрунту. Ліквідація несанкціонованих звалищ і належне поводження з небезпечними відходами значно зменшить вплив шкідливих факторів на організм людини. Це забезпечить поліпшення санітарно-гігієнічних умов проживання та сприятиме зростанню загальної якості життя мешканців громади.

Екологічне управління, моніторинг.

МПУВ включає напрям діяльності, спрямований на створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами, у т.ч. зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами та вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами. МПУВ включає діяльність спрямовану на підсилення екологічного управління на рівні усіх ключових учасників: органів державного управління, місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання та населення.

Нижче наведено аналіз відповідності цілей МПУВ із стратегічними документами регіонального та місцевого рівня (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Узгодженість із стратегічними документами та напрямками розвитку міста

Екологічні цілі	Стратегічна документація регіонального та місцевого рівня	Зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання	Створення сучасної системи управління відходами
1. Підвищення енергоефективності	+1	+1	+1
2. Поліпшення стану водного та повітряного басейнів	+2	+2	+2
3. Управління відходами	+2	+2	+2
4. Збереження біорізноманіття	+1	+1	+1
5. Формування екологічної культури мешканців	+2	+2	+2

Для оцінки відповідності цілей використовувалася п'ятибальна шкала:
+2 – цілі МПУВ добре узгоджені з міськими екологічними цілями;
+1 – цілі МПУВ та міські екологічні цілі принципово узгоджуються, проте не узгоджені в МПУВ. Необхідно тісніше пов'язати цілі на наступних етапах планування та/або на рівні заходів;

0 – цілі МПУВ та міські екологічні цілі нейтральні по відношенню одні до одних;

-1 – цілі МПУВ та міські екологічні цілі не узгоджуються, але можуть бути узгоджені, в рамках наступного планування потрібні спеціальні заходи, спрямовані на узгодження цілей МПУВ та міських екологічних цілей;

-2 – цілі МПУВ та регіональні екологічні цілі принципово суперечать одні одним, необхідні термінові заходи, сформовані на уточнення цієї цілі МПУВ.

Реалізація МПУВ буде мати позитивний вплив на рівень відновлення відходів, тобто сприяти його збільшенню, що є важливим індикатором розвитку Тростянецької громади.

Оскільки заходи Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади в основному спрямовані на створення комплексної системи управління відходами різних видів, і мають обмежити їх негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від впровадження МПУВ можна очікувати виключно позитивних результатів.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						39
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо території з природоохоронним статусом

Екологічні проблеми на території Тростянецької територіальної громади Сумської області мають різноманітні прояви, пов'язані з антропогенним впливом на довкілля, сільським господарством та промисловістю. Однією з основних проблем є забруднення водних ресурсів, зокрема річок Боромля, Радомля, Люджа, які протікають через громаду. Використання вод для сільськогосподарських потреб, скиди стічних вод і недостатнє очищення промислових викидів призводять до погіршення якості води, що впливає на здоров'я місцевого населення і екосистеми.

Ще однією проблемою є зниження якості ґрунтів через інтенсивне використання мінеральних добрив та пестицидів у сільському господарстві. Це спричиняє деградацію родючості ґрунту, забруднення підземних вод і знищення біорізноманіття. Крім того, проблема з відходами є актуальною через відсутність належної системи оброблення та переробки відходів, що призводить до накопичення стихійних сміттєзвалищ, які можуть бути джерелом забруднення довкілля.

Також варто зазначити проблеми зі станом повітря. Через діяльність транспорту, особливо на великих транспортних артеріях, які проходять через громаду, та роботу промислових підприємств відбувається забруднення атмосферного повітря шкідливими речовинами.

Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади спрямований на створення відповідної інфраструктури та визначає завдання, які покликані створити комплексну систему управління відходами відповідно до державних будівельних і санітарних норм, тому результатом її впровадження можна очікувати покращення стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення, що призведе до створення більш сприятливих умов для життєдіяльності людини, у т.ч. на територіях з природоохоронним статусом.

Оцінка впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності відповідно до заходів Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади буде здійснюватися згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Загальна, зведена оцінка ймовірного впливу реалізації планованої діяльності ДДП на довкілля наведена в табл. 4.1.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						40
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Табл. 4.1

**Оцінка ймовірного впливу реалізації МПУВ на довкілля відповідно до
контрольного переліку**

№	Чи може реалізація МПУВ спричинити:	Очікування впливу			Пом'якшення існуючої ситуації
		Так	Ймовірно	Ні	
Атмосферне повітря					
1.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?		+		
2.	Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?		+		
3.	Погіршення якості атмосферного повітря?			+	
4.	Появу джерел неприємних запахів?			+	
5.	Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			+	
Водні ресурси					
6.	Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			+	
7.	Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			+	
8.	Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			+	
9.	Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			+	
10.	Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			+	
11.	Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			+	
12.	Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни			+	

	обсягів води будь- якого поверхневого водного об'єкту?				
13.	Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			+	
14.	Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?			+	
15.	Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або шляхом порушення водоносних горизонтів)?			+	
16.	Забруднення підземних водоносних горизонтів?			+	
Управління відходами					
17.	Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			+	
18.	Збільшення кількості утворюваних чи накопичених відходів, що не є небезпечними?			+	
19.	Збільшення кількості відходів, що є небезпечними?			+	
20.	Спорудження еколого-небезпечних об'єктів управління відходами?			+	
21.	Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			+	
Земельні ресурси					
22.	Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			+	
23.	Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			+	
24.	Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			+	
25.	Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			+	
26.	Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній			+	

	або планованій практиці використання земель?				
27.	Виникнення конфліктів між ухваленнями цілями документа державного планування та цілями місцевих громад?			+	
Біорізноманіття та рекреація					
28.	Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			+	
29.	Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			+	
30.	Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			+	
31.	Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			+	
32.	Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			+	
33.	Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			+	
Населення та інфраструктура					
34.	Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично прийнятих місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			+	
35.	Зміни в локалізації, розміщенні, щільності, та зростанні кількості населення будь-якої території?			+	

Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

36.	Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			+	
37.	Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			+	
38.	Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			+	
39.	Потреби нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			+	
40.	Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			+	
Екологічне управління та моніторинг					
41.	Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			+	
42.	Погіршення екологічного моніторингу?			+	
43.	Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			+	
44.	Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			+	
Інше					
45.	Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			+	
46.	Суттєве вилучення будь-якого невідновлюваного ресурсу?			+	
47.	Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			+	
48.	Суттєве порушення якості природного середовища?			+	
49.	Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			+	

50.	Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть значними, але у сукупності можуть викликати значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			+	
-----	--	--	--	---	--

Оцінка головних впливів на довкілля та здоров'я населення.

На основі оцінок, представлених в таблиці, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади на довкілля:

1) Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації МПУВ не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану.

2) Вплив на водні ресурси. МПУВ не передбачає збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

3) Відходи. Впровадження МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів утворення відходів, збільшенню обсягів їх відновлення (повторного використання, оброблення тощо) та відверненню їх негативного впливу на стан навколишнього природного середовища та здоров'я мешканців міста;

4) Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Разом з тим, рекультивация місць видалення відходів (полігонів, сміттєзвалищ та інших накопичувачів відходів), що передбачена заходами МПУВ сукупно зменшить навантаження на екологічний стан цих територій.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

Проведення біологічної рекультивации земель сприятиме відновленню та збільшенню біорізноманіття громади.

6) Вплив на культурну спадщину. Реалізація не призводить до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

7) Вплив на населення та інфраструктуру. МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як реконструкція контейнерних майданчиків, впровадження роздільного збору сміття, сприятиме покращенню забезпечення санітарного й епідемічного благополуччя населення громади.

8) Екологічне управління, моніторинг та інше. МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		45

безпеки, натомість передбачає покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством.

9) Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація МПУВ може призвести до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, реалізація Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади не супроводжуватиметься появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація цілей, завдань та заходів МПУВ сприятиме ефективній інтеграції положень директив Європейського Союзу для переходу до мінімізації забруднення та закладе основи посиленого переходу до Європейського зеленого курсу, зокрема з розбудови інфраструктури управління відходами та сприятиме покращенню екологічної ситуації в місті.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		46

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Даний розділ містить інформацію про зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування.

Регулювання в сфері охорони довкілля на державному та місцевому рівні здійснюється на основі:

- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Водного Кодексу України;
- Земельного кодексу України;
- Закону України «Про управління відходами»;
- Закону України «Про охорону земель»;
- Закону України «Про оцінку пливку на довкілля»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 №820-р;
- Національного плану управління відходами до 2030 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року № 117-р тощо;
- Указу Президента України 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 2697-VIII.

Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та нормативно-правової бази України документ державного планування повинен враховувати ряд зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
- виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності та цілісності природних об'єктів і комплексів;
- узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- забезпечення загальної доступності матеріалів ДДП та самого звіту СЕО

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						47
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації»;

- надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;
- оцінка ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну ситуацію;
- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля стосуються заходів щодо охорони земельних ресурсів, лісів, повітряного, водного та ґрунтового середовища.

Угода про асоціацію з Європейським Союзом передбачає суттєві зміни екологічної політики України, зокрема у сфері управління відходами. Держава Україна зобов'язалася інтегрувати у вітчизняне законодавство різні норми, закладені у Директивах:

- про відходи;
- про захоронення відходів.

Основні стандарти управління відходами, що містяться в Директивах Європейського Союзу і які Україна зобов'язалася впровадити у національному законодавстві, спрямовані на захист навколишнього середовища від негативних наслідків антропогенної діяльності.

Рамкова Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 р. "Про відходи та скасування деяких директив".

Це головний документ у цій сфері, який Україна зобов'язана виконати. Вона вважається рамковою, оскільки встановлює межі та шаблони для законодавства. Один із найважливіших прописаних у ній принципів - це принцип створення «ієрархії пріоритетів управління відходами».

Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 р. «Про захоронення відходів».

Відповідно до ієрархії пріоритетів управління відходами, захоронення відходів на сміттєзвалищах є найменш бажаним заходом. Тому його слід обмежувати до мінімуму. Але в тому випадку, якщо від цього нікуди не дітисся й відходи потрібно захоронити на сміттєзвалищі, потрібно дотримуватись норм, які містяться у цьому документі. Загальна мета згаданої Директиви - запобігання чи зменшення, наскільки це можливо, негативного впливу на довкілля, зокрема на поверхневі та ґрунтові води, повітря, а також здоров'я людей від захоронення відходів, шляхом запровадження жорстких технічних вимог до відходів та полігонів.

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС», яка передбачає заходи, процедури та настанови для попередження або зменшення, наскільки це можливо, будь-якого негативного впливу на довкілля, зокрема воду, повітря, ґрунт, фауну і флору та ландшафт, а також будь-яких пов'язаних з цим ризиків для здоров'я

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						48
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

людей, що виникли в результаті управління відходами видобувної промисловості.

Згідно положень Директиви фізичні або юридичні особи, відповідальні за управління відходами видобування, складають та забезпечують виконання планів управління відходами для мінімізації, оброблення, відновлення та видалення відходів видобування, враховуючи принцип сталого розвитку. Зокрема цілями плану управління відходами повинні бути:

- заповнення відходами видобування гірничих виробок після видобутку мінералів, наскільки це є технічно й економічно доцільним та екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;

- заохочення до відновлення відходів видобування шляхом рециклінгу, повторного використання або рекуперації таких відходів, якщо це є екологічно раціональним відповідно до чинних екологічних стандартів;

- забезпечення короткострокового і довгострокового безпечного видалення відходів видобування, зокрема беручи це до уваги на етапі проектування, управління під час експлуатації та після закриття об'єкта розміщення відходів

Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади визначає головні напрями у сфері управління відходами в місті з урахуванням європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях даних Директив.

Оцінка відповідності проекту ДДП зобов'язанням у сфері охорони довкілля, встановлені на міжнародному рівні та шляхи їх врахування.

Основними напрямами співробітництва України з міжнародними організаціями є: охорона біологічного різноманіття; охорона транскордонних водотоків і міжнародних озер; зміна клімату; охорона озонового шару; охорона атмосферного повітря; управління відходами; оцінка впливу на довкілля.

Міжнародні обов'язки Україна у сфері охорони довкілля зафіксовані у таких програмах:

- Конвенція про біологічне різноманіття, (1992 р., м. Ріо-де-Жанейро Бразилія), ратифікована Верховною Радою України 29 листопада 1994 р.;

- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м.Рамсар, Іран, 1971 р.);

- Конвенція про збереження мігруючих видів диких тварин (Бонн, 1979 р.);

- Угода про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (1995 р.);

- Угоди про збереження кажанів в Європі (1991 р.);

- Конвенція про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція);

- Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (ратифікована Україною 29 жовтня 1996 р.);

- Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (Валлетта, 1992 р.);

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						49
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- Конвенція про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінкі, 1992), що є чинною в Україні з 1 липня 1999 р. та інші.

На виконання Бернської конвенції в Європі створена мережа територій особливого природоохоронного значення – Смарагдова мережа, важливих для збереження біорізноманіття в країнах Європи і деяких країнах Африки.

Смарагдова мережа України є українською частиною Смарагдової мережі Європи, розробляється з 2009 року. В листопаді 2016 року було затверджено першу версію Смарагдової мережі для України, яка потребує доопрацювання на основі наукових даних. Станом на 01.01.2016 р. мережа займала близько 8% території України і в основному складається з існуючих територій природно-заповідного фонду.

При реалізації планованої діяльності обов'язково дотримуватися чинного природоохоронного законодавства.

Разом з тим варто зазначити, що більшість заходів, передбачених проектом ДДП у в сфері розвитку інженерної та транспортної інфраструктури, благоустрою, управління відходами відповідають загальносвітовим принципам охорони довкілля та сприяють дотриманню міжнародних зобов'язань.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Мета державної екологічної політики та її стратегічні цілі Аналіз відповідності цілей напрямів МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України наведено в табл. 5.1.

Табл. 5.1

Аналіз відповідності напрямків МПУВ стратегічним цілям державної екологічної політики України

Напрями МПУВ	Стратегічні цілі державної екологічної політики України				
	1.	2.	3.	4.	5.
Формування у суспільстві екологічних цілей і засад сталого споживання та виробництва	Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-екологічного розвитку України	Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління	
1. Управління потоками відходів	+	+	+	+	+
2. Управління муніципальним и відходами	+	+	+	+	+

3. Управління небезпечними відходами	+	+	+	+	+
4. Управління промисловими відходами	+	+	+	+	+
5. Управління відходами будівництва та знесення	+	+	+	+	+
6. Управління відходами упаковки	+	+	+	+	+
7. Управління відходами електричного та електронного обладнання	+	+	+	+	+
8. Управління відпрацьованим і батареями, батареями та акумуляторами	+	+	+	+	+
9. Управління медичними відходами	+	+	+	+	+
10. Управління знятими з експлуатації транспортними засобами	+	+	+	+	+
11. Управління осадами стічних вод від комунальних очисних споруд	+	+	+	+	+

** Для оцінки відповідності цілей виконувалась наступна методика:
«+/-» стратегічні цілі враховано/не враховано у напрямках МПУВ
«x» стратегічні цілі нейтральні по відношенню до напрямів МПУВ*

ДДП розроблено відповідно до вимог Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» та інше. Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань на місцевому рівні:

I. Забезпечення загальної доступності ДДП та самого звіту про СЕО відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на офіційному вебсайті тощо;

II. Проведення громадського обговорення шляхом надання письмових зауважень і пропозицій у відповідності до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						51
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

III. Пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість дотримання екологічних стандартів;

IV. Гарантування екологічно безпечного середовища для життя, праці та здоров'я населення;

V. Проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності й цілісності природних об'єктів і комплексів;

VI. Вирішення питань охорони навколишнього природного середовища та використання природних ресурсів з урахуванням ступеня антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

VII. Запровадження здійснення постійного в часі моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Крім того, зобов'язаннями у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення, що безпосередньо стосуються виконання завдань та заходів МПУВ є:

- розробка документів дозвільного характеру у сфері охорони навколишнього середовища - висновку з оцінки впливу на довкілля (у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»), дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел (у відповідності до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»), дозволу на спеціальне водокористування (у відповідності до вимог Водного кодексу України);

- встановлення та дотримання санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами викидів/скидів шкідливих речовин, підвищених рівнів шуму, вібрації;

- недопущення наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря;

- впровадження заходів зі скорочення викидів забруднюючих речовин;

- недопущення скидання стічних вод, використовуючи рельєф місцевості;

- недопущення скидання недостатньо очищених стічних вод у водні об'єкти;

- утримання в належному стані охоронних зон навколо очисних та інших водогосподарських споруд та технічних пристроїв;

- утримання в належному стані охоронних зон водних об'єктів.

Відповідно до нормативно-правової бази України МПУВ відповідає ряду зобов'язань:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;

- проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						52
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;

- формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення.

Головні стратегічні державні документи, що мають відношення до МПУВ перераховані нижче.

1) Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Стратегія затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. Основними завданнями якої є за напрямком:

- «Розвиток інженерної інфраструктури» включають: сприяння створенню мережі сміттєпереробних підприємств, проведенню роз'яснювальної роботи з підвищення рівня поінформованості населення щодо управління відходами; поширення практики застосування державно-приватного партнерства для залучення інвестицій у технічне переобладнання (модернізацію) інженерної інфраструктури житлово-комунального господарства (у тому числі впровадження сучасних технологій та обладнання у сфері водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, управління твердими побутовими відходами);

«Підтримка програм міжрегіональної кооперації та обмінів між регіонами України» включають: забезпечення проведення інформаційної кампанії та організації міжрегіональної співпраці щодо здійснення регіонами спільних заходів, спрямованих на розвиток економіки, туристично-рекреаційної сфери, транспортної інфраструктури, використання господарського комплексу, зменшення антропогенного навантаження на територію, впровадження сучасних технологій переробки побутових і виробничих відходів, впровадження принципів інтегрованого управління територією;

«Посилення інтегруючої ролі агломерацій та великих міст» включають: забезпечення підтримки індустрії переробки відходів, що використовує передові інноваційні технології.

МПУВ передбачає заходи на виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки.

2) Стратегія державної екологічної політики України на період до 2030 року. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року затверджені Законом України від 28.02.2019 № 2697-VІН. Метою державної екологічної політики є досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

Державна екологічна політика спрямована на досягнення стратегічних цілей: формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; забезпечення сталого розвитку природно-

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						53
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

ресурсного потенціалу України; забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України; зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення; удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління. Стратегією визначені основні цілі, які передбачають:

- Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України
До завдань належить стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами;

- Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України
До завдань належить управління відходами та ресурсами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів;

- Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення
До завдань належить: стимулювання заміщення первинних природних ресурсів за рахунок використання відходів виробництва чи побічних продуктів, у тому числі шлаків, упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами.

Проблема накопичення твердих побутових відходів розв'язуватиметься шляхом мінімізації їх утворення, забезпечення максимального використання ресурсоємних відходів, а проблема утилізації небезпечних відходів вирішуватиметься шляхом вдосконалення технологічних процесів та побудови високотехнологічних комплексів для їх утилізації.

Реалізація Основних засад (стратегії) державної екологічної політики дасть змогу, зокрема, мінімізувати забруднення ґрунтів небезпечними забруднюючими речовинами та відходами.

Відповідно до показників оцінки реалізації державної екологічної політики частка відходів, що захоронюються має зменшитися із 50% загального обсягу утворених відходів у 2015 році, до 45% у 2020, 40% у 2025 та 35% у 2030 році.

Виконання МПУВ сприятиме досягненню завдань стратегії, зокрема, щодо стимулювання розвитку інфраструктури управління відходами, повернення у господарський обіг ресурсоцінних матеріалів та зниження екологічних ризиків. Положення стратегії враховані під час визначення цільових індикаторів документа державного планування.

3) Національна стратегія управління відходами в Україні на період до 2030 року. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 № 820-р. із змінами, внесеними згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 117-р.

Цілями Стратегії є: визначення та розв'язання ключових проблем розвитку управління відходами в Україні на інноваційних засадах; визначення пріоритетних напрямів діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій, установ, підприємств, громадських організацій та суспільства в цілому щодо переходу системи

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						54
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

управління відходами на інноваційну модель; визначення шляхів та методів удосконалення існуючої інфраструктури з управління відходами, які не суперечать інноваційній моделі; забезпечення сталого розвитку України шляхом виконання завдань, спрямованих на екологічну та ресурсну безпеку; зменшення адміністративного навантаження на суб'єктів господарювання, підвищення якості надання адміністративних послуг; забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій.

Метою цієї Стратегії є створення умов для підвищення стандартів життя населення шляхом впровадження системного підходу до управління відходами на державному, регіональному та місцевому рівні, зменшення обсягів утворення відходів та збільшення обсягу їх переробки та повторного використання.

Спеціальними заходами у сфері побутових та промислових відходів є, зокрема, такі:

- залучення населення до роздільного збирання побутових відходів та стимулювання такого їх збирання;

- підвищення рівня перероблення побутових відходів;

- запровадження компостування органічної складової побутових відходів у приватних домогосподарствах сільської місцевості, а також приміських районів міст;

- створення в рамках пілотних проектів об'єктів з виробництва палива з побутових відходів на базі об'єктів механіко-біологічного оброблення за умови їх наближеного розташування до цементних заводів. Кількість і розташування виробництв залежатиме від прийняття нормативних документів, які регулюватимуть питання використання альтернативного палива;

- визначення основних технологічних процесів – найкращих доступних технологій для повторного використання, перероблення та утилізації промислових відходів;

- створення системи екологічно безпечного видалення відходів у спеціально відведених та належно облаштованих місцях та об'єктах з урахуванням моделі регіональних полігонів промислових відходів, для повторного використання, перероблення та утилізації яких відсутні екологічно безпечні технології.

МПУВ розроблено на виконання Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року та включає заходи, що відповідають положенням стратегії.

4) Національний план управління відходами до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 року №117-р та проект Національного плану управління відходами до 2033 року.

При розробці МПУВ враховані положення передбачені Національним планом управління відходами до 2030 року та положенням проекту Національного плану управління відходами до 2033 року.

5) Закон України «Про управління відходами» прийнятий Верховною Радою України 20 червня 2022 року № 2320-ІХ.

Документ передбачає та визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів,

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						55
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

зниження негативних наслідків від діяльності управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

МПУВ розробляється на виконання вимог Закону України «Про управління відходами» та передбачає відповідні заходи.

б) Регіональний план управління відходами у Сумській області;

МПУВ розроблено з урахуванням цілей та цільових показників, визначених Проектом Регіонального плану управління відходами у Сумській області.

Аналіз відповідності Місцевого плану управління відходами (МПУВ) Тростянецької міської територіальної громади положенням Регіонального плану управління відходами (РПУВ) у Сумській області дозволяє оцінити ступінь інтеграції місцевої стратегії у ширший регіональний контекст. У відповідності до РПУВ Сумської області, головним завданням є створення сталих систем управління відходами, які базуються на запобіганні утворенню відходів, підвищенні рівня перероблення, зменшенні захоронення та забезпеченні екологічної безпеки.

МПУВ Тростянецької громади демонструє відповідність цільовим показникам РПУВ у кількох аспектах. Зокрема, у розділі планування управління потоками відходів, МПУВ передбачає заходи щодо збільшення обсягів роздільного збирання та перероблення відходів, включаючи побутові, небезпечні, медичні та інші види відходів. Це узгоджується з цільовими показниками РПУВ щодо мінімізації захоронення твердих побутових відходів шляхом впровадження системи механіко-біологічної обробки та термічного перероблення.

Додатково, МПУВ враховує вимоги РПУВ щодо розвитку інфраструктури управління відходами. Планом передбачено створення об'єктів для збирання вторинної сировини, модернізацію існуючих полігонів та розширення доступу до послуг зі збирання та вивезення відходів. Ці заходи відповідають регіональним цілям щодо забезпечення рівного доступу населення до послуг з управління відходами.

Водночас, аналіз показує певні відхилення. Наприклад, фінансово-економічне забезпечення реалізації МПУВ, зазначене у плані, може не повністю відповідати амбітним індикаторам РПУВ. Регіональний план наголошує на необхідності залучення інвестицій та створення прозорої тарифної політики, тоді як місцевий план лише частково охоплює ці аспекти, залишаючи невизначеними джерела фінансування для окремих ініціатив.

Оцінка відповідності також виявила, що МПУВ приділяє значну увагу просвітницькій діяльності та інформуванню населення, що корелює з регіональними завданнями. Заплановані кампанії з підвищення екологічної свідомості відповідають цільовим показникам РПУВ у сфері стимулювання роздільного збирання відходів.

МПУВ Тростянецької міської територіальної громади здебільшого відповідає положенням і цільовим показникам РПУВ Сумської області,

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						56
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

демонструючи узгодженість у стратегічних пріоритетах та конкретних заходах. Водночас, подальше уточнення фінансових механізмів та посилення інституційної підтримки може підвищити ефективність реалізації МПУВ.

7) Стратегія розвитку Сумської області на 2021-2027 роки;

8) Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2023-2025 роки

9) Концепція інтегрованого просторового розвитку Тростянецької міської об'єднаної територіальної громади (Сумська область).

МПУВ розроблено з урахуванням цілей та завдань, передбачених регіональними програмами у сфері екологічної безпеки та управління відходами.

У процесі стратегічної екологічної оцінки МПУВ було розглянуто стратегії та програми державного, регіонального та місцевого рівня, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. В процесі аналізу було виявлено, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до ДДП, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту МПУВ був оцінений рівень відповідності цілей, викладених у ДДП, екологічним цілям, встановленим на державному та регіональному рівнях, та ключовим відповідним цілям.

Звітом про СЕО також проведена оцінка відповідності даного МПУВ зобов'язанням у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, що стосуються ДДП, встановлені нормативно-законодавчими актами у сфері охорони довкілля.

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, забезпечується виконання вимог нормативно-законодавчих актів у сфері охорони довкілля, державних будівельних норм та державних санітарних правил при плануванні населених пунктів. Врахування таких зобов'язань з урахуванням визначених параметрів санітарно-захисних зон від об'єктів, які є джерелами виділення шкідливих речовин, запахів, підвищених рівнів шуму, вібрації, електронних полів, іонізуючих випромінювань, зон санітарної охорони від підземних джерел водопостачання, охоронних зон інженерних мереж та території природоохоронного призначення, а також дотримання режимів господарського використання встановлених в їх межах – звітом про СЕО пропонується на подальших стадіях реалізації заходів та проектів МПУВ, а саме під час здійснення оцінки впливу на довкілля у відповідності до вимог Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

За результатами аналізу можна зробити висновок, що ДДП «Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади» в достатньо високій мірі відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному, регіональному та місцевому рівнях; враховує більшість з них та пропонує комплекс заходів, які сприятимуть їх виконанню.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						57
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо-, та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності – 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Наслідками для довкілля, у тому числі для здоров'я населення вважаються ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – це вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Синергетичний вплив. Накопичені токсикологічними дослідженнями дані свідчать про те, що в більшості випадків одночасна присутність декількох шкідливих хімічних речовин у компоненті довкілля чи організмі людини в комбінації діють за типом сумації, тобто дія їх додається. Для речовин, які викидатимуться проєктованими об'єктами ефект сумації шкідливого впливу не встановлений.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) будуть проявлятися внаслідок будівництва та влаштування проєктованих об'єктів і полягатимуть в тимчасовому накопиченні будівельних відходів, забрудненні атмосферного повітря під час будівельних робіт.

Узагальнені результати визначення ймовірних наслідків для довкілля, в тому числі здоров'я населення, від реалізації цілей і завдань, визначених в проєкті МПУВ представлені в табл. 6.1.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		58

Табл. 6.1

Узагальнені результати процедури оцінки проектних рішень ДДП

Територія	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Ґрунти	Природо-охоронні території	Біорізноманіття	Здоров'я
Виробничі території	П/ДС/М/К	М/Нп/КС	М/Нп/КС	Нп/М/КС	0	М/КС	М/КС
Сельбищні території	П/ДС/М/К	М/Нп/КС	М/Нп/КС	Нп/М/КС	0	М/КС	М/КС
Комунальні території	П/ДС/М/К	М/Нп/КС	М/Нп/КС	Нп/М/КС	0	М/КС	М/КС
Ландшафтно-рекреаційні території	П/ДС/М	М/Нп/КС	М/Нп/КС	Нп/М/КС	П/М/ДС	П/М/ДС	М/КС

ПОЗНАЧЕННЯ	Пояснення
-2	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
-1	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
0	Немає впливу.
+1	Негативні наслідки не очікуються за умови дотримання існуючих стандартів і процедури (або помірний позитивний вплив)
+2	Значний позитивний вплив.
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти довкілля, заплановану діяльність або з інших причин.
П/Нп	Прямий / Непрямий
ДС/СС/КС	Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік)
М/Р	Місцевий / Регіональний
К/С/ТрК	Кумулятивний / Синергічний / Транскордонний

Серед переліку заходів МПУВ передбачено, зокрема:

Пункт підготовки вторинної сировини;

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	При будівництві також очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт. Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		59

Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод. Необхідно передбачити системи для очищення забруднених стоків та відведення вод.
Ґрунтове середовище	Очікується порушення ґрунтового покриву при будівництві. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
Відходи	Відходи (побутові та виробничі), накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться переробку спеціалізованим організаціям
Біорізноманіття	Вплив не передбачається
Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності полігону попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум, запахи та потенційні ризики для здоров'я. Можуть виникнути соціальні конфлікти, що потребуватиме впровадження додаткових заходів для забезпечення безпеки та комфорту населення.

Придбання та встановлення сміттєперевантажувальної станції;

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Діяльність сміттєперевантажувальної станції супроводжуватиметься викидами забруднюючих речовин в атмосферу, основними з яких очікувано будуть викиди парникових газів, а також – аміаку, пилу та неприємного запаху. При будівництві також очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
Водне середовище	Використання водопровідної води передбачено тільки для санітарних потреб персоналу.
Ґрунтове середовище	При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
Відходи	У процесі будівництва та діяльності сміттєперевантажувальної станції будуть утворюватися відходи (побутові та виробничі), які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на переробку спеціалізованим організаціям (у т.ч. – направлятимуться на переробку

	на власному виробництві у процесі діяльності об'єкту).
Біорізноманіття	Вплив не передбачається
Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності лінії попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум, запахи та потенційні ризики для здоров'я. Можуть виникнути соціальні конфлікти, що потребуватиме впровадження додаткових заходів для забезпечення безпеки та комфорту населення.

Організація пункту роздільного збору твердих побутових відходів з наступним використанням;

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Діяльність комплексу з переробки ТПВ супроводжуватиметься викидами забруднюючих речовин в атмосферу, основними з яких очікувано будуть викиди парникових газів, а також – аміаку, пилу та неприємного запаху. При будівництві комплексу також очікується тимчасовий вплив протягом будівельних робіт Кількісний та уточнений якісний склад забруднюючих речовин буде встановлено на наступних стадіях проектування.
Водне середовище	Передбачаються місцеві очисні споруди для біологічної очистки господарсько-побутових стічних вод. Використання водопровідної води передбачено тільки для санітарних потреб персоналу.
Ґрунтове середовище	Очікується порушення ґрунтового покриву при будівництві. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
Відходи	У процесі будівництва та діяльності комплексу з переробки ТПВ будуть утворюватися відходи (побутові та виробничі), які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям (у т.ч. – направлятимуться на переробку на власному виробництві у процесі діяльності об'єкту).
Біорізноманіття	Вплив не передбачається

Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності комплексу з переробки ТПВ попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум, запахи та потенційні ризики для здоров'я. Можуть виникнути соціальні конфлікти, що потребуватиме впровадження додаткових заходів для забезпечення безпеки та комфорту населення.
---------------------------------	--

Проведення ліквідації стихійних місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ);

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується. Передбачається незначне теплове навантаження від спецтехніки в процесі підготовчих і основних робіт.
Атмосферне повітря	Зниження рівня викидів метану, CO ₂ та інших парникових газів, що утворюються внаслідок розкладу відходів. Зменшення забруднення повітря пилом та іншими шкідливими речовинами.
Водне середовище	Зниження ризику забруднення поверхневих та підземних вод завдяки запобіганню витокам фільтраційних вод. Необхідно передбачити системи для очищення забруднених стоків та відведення вод.
Ґрунтове середовище	Поліпшення стану ґрунтів за рахунок ліквідації джерел забруднення та відновлення їхньої природної структури. Можливе використання спеціальних покриттів для запобігання подальшому забрудненню.
Відходи	Зменшення обсягу відходів та їх належна утилізація. Можливе відновлення частини території для подальшого використання у рекреаційних цілях.
Біорізноманіття	Відновлення природних місць проживання для флори та фауни, що сприятиме збільшенню біорізноманіття. Можливе створення зелених зон та рекреаційних територій на місці колишніх полігонів та відвалів.
Навколишнє соціальне середовище	Поліпшення якості життя місцевого населення завдяки зниженню негативного впливу полігонів, відвалів, хвостосховищ на здоров'я населення та довкілля. Підвищення естетичної привабливості місцевості та можливості її використання для громадських потреб.

Майданчик з централізованого компостування відходів, що біологічно розкладаються;

Сфери охорони довкілля	Можливі наслідки виконання ДДП
------------------------	--------------------------------

Клімат та мікроклімат	Змін кліматичних та мікрокліматичних умов в процесі провадження планованої діяльності не очікується.
Атмосферне повітря	Збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря при експлуатації новостворених об'єктів.
Водне середовище	Можливе забруднення поверхневих та підземних вод, якщо не буде належного управління системою відведення стічних вод. За умови дотримання технологічного регламенту, нормативно-правових актів у сфері охорони водних ресурсів погіршення стану водного середовища не очікується. Рекомендується проведення систематичного моніторингу якості поверхневих і підземних вод у зоні впливу проектного об'єкта.
Ґрунтове середовище	Очікується порушення ґрунтового покриву при будівництві. При безаварійній експлуатації об'єкта забруднення ґрунту не очікується.
Відходи	У процесі будівництва та діяльності об'єктів будуть утворюватися відходи (побутові та виробничі), які накопичуватимуться у спеціально відведених місцях та передаватимуться на утилізацію або переробку спеціалізованим організаціям (у т.ч. – направлятимуться на переробку на власному виробництві у процесі діяльності об'єкту).
Біорізноманіття	Вплив не передбачається
Навколишнє соціальне середовище	Ймовірні наслідки для довкілля та здоров'я населення внаслідок діяльності комплексів з переробки промислових відходів попередньо оцінюються як мінімальні. Проект може викликати занепокоєння серед місцевих жителів через шум, запахи та потенційні ризики для здоров'я. Можуть виникнути соціальні конфлікти, що потребуватиме впровадження додаткових заходів для забезпечення безпеки та комфорту населення.

Очікуваними наслідками реалізації МПУВ є зниження навантаження на довкілля, пов'язане з утворенням відходів та поводженням з ними. При цьому реалізація заходів зі створення об'єктів інфраструктури управління відходами, модернізації таких об'єктів, а також експлуатація об'єктів управління відходами будуть супроводжуватися додатковими факторами впливу на довкілля.

Негативні впливи на довкілля, що будуть виникати при створенні, модернізації та експлуатації інфраструктурних об'єктів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів. Це буде забезпечуватись застосуванням сучасних технічних рішень та проходженням процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД), за потреби.

Очікується, що реалізація МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		63

Очікуваними позитивними наслідками реалізації ДДП, сформовані у формі завдань МПУВ, це зокрема:

- вдосконалення інституційної структури сфери управління відходами та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами;
- вдосконалення системи інформаційного забезпечення сфери управління відходами;
- підвищення обізнаності населення щодо управління побутовими та промисловими відходами, а також біовідходами тощо.

При цьому слід враховувати, що цими показниками позитивні наслідки не обмежуються.

За окремими видами відходів числові значення очікуваного позитивного ефекту не визначаються через значний рівень невизначеності, що зумовлений зовнішніми і внутрішніми факторами.

Довгострокові наслідки від прийняття МПУВ важко переоцінити, оскільки передбачається вдосконалення системи управління відходами, створення нових та реконструкція об'єктів управління відходами, що не відповідають вимогам санітарної та екологічної безпеки. Очевидно, що довгостроковими наслідками є покращення якості компонентів довкілля та підвищення рівня добробуту населення, що буде результатом виконання та дотримання заходів МПУВ.

Оцінка та аналіз запланованих заходів МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням програми та досягненням цільових показників.

На основі вище викладеного, можна зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу МПУВ на довкілля:

Реалізація заходів, передбачених МПУВ, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Ймовірними наслідками для елементів довкілля та здоров'я населення є:

1) Вплив на атмосферне повітря.

В результаті реалізації МПУВ суттєвого впливу на атмосферне повітря не очікується, оскільки реалізація окремих заходів МПУВ буде призводити до збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, окремих - до зменшення. Зокрема, розвиток системи збирання, перевезення та переробки відходів призведе до збільшення викидів, проте це в кінцевому підсумку не буде суттєво впливати на загальні обсяги викидів, а використання сучасних газоочисних установок на об'єктах відходів забезпечить дотримання вимог законодавства щодо параметрів викидів. Реалізація таких заходів МПУВ, як закриття полігонів та звалищ, їх рекультивація, зменшення обсягів захоронення біовідходів, забезпечення екологічно безпечного функціонування місць видалення промислових відходів, облаштування місць складування побутових відходів системами збирання біогазу буде супроводжуватися зменшенням обсягів викидів та поліпшенням якості атмосферного повітря.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						64
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Кумулятивно розвиток інфраструктури збирання та управління відходами в місті не буде призводити до викидів в концентраціях, що перевищують ГДК;

2) Вплив на водні ресурси.

Позитивний вплив реалізації заходів МПУВ на водні ресурси буде полягати у зниженні забруднення поверхневих та підземних вод за рахунок припинення експлуатації МВВ та їх рекультивації, забезпечення екологічно безпечного функціонування діючих МВВ.

3) Відходи.

Впровадження МПУВ та створення комплексної системи управління відходами сприятиме зменшенню обсягів їх розміщення у навколишньому середовищі.

4) Вплив на земельні ресурси.

Внаслідок реалізації МПУВ не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Натомість, ймовірними позитивними наслідками реалізації заходів МПУВ є відновлення природних ландшафтів, раціональне використання земельних ресурсів, поліпшення структури земельного фонду. Будівництво об'єктів інфраструктури збирання та перероблення відходів вимагає залучення у господарській обіг додаткових земельних ділянок, котре, однак, буде скомпенсоване за рахунок проведення заходів з рекультивації. Дотримання вимог щодо розміщення та функціонування запланованих об'єктів дозволить мінімізувати їх негативний вплив на земельні ресурси.

5) Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

Натомість, реалізація запропонованих МПУВ заходів сприятиме відновленню порушених земель та збільшенню біологічного різноманіття на територіях, де проведено біологічну рекультивацію.

6) Вплив на території Смарагдової мережі.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на території Смарагдової мережі.

У МПУВ передбачено впровадження комплексних заходів, спрямованих на зменшення обсягів утворення відходів, покращення системи їх утилізації та забезпечення належного екологічного моніторингу. Особлива увага приділяється мінімізації ризиків забруднення водних ресурсів та ґрунтів, що є критично важливим для підтримання екологічної стабільності в межах території Смарагдової мережі.

7) Вплив на культурну спадщину.

У МПУВ не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкти історико-культурної спадщини.

8) Вплив на здоров'я населення та інфраструктуру.

МПУВ не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення. Більше того, вирішення таких питань, як реконструкції контейнерних майданчиків,

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						65
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

впровадження роздільного збору сміття, сприятиме покращенню санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Проте, можливе локальне формування такої загрози у місцях розміщення об'єктів інфраструктури управління відходами за умов порушення вимог щодо експлуатації таких об'єктів. Очікується, що реалізація МПУВ буде мати лише опосередкований вплив на здоров'я населення через прямі впливи на складові довкілля, поліпшення яких має призвести до зниження рівня захворюваності населення та покращення умов його життєдіяльності;

9) Екологічне управління, моніторинг та інше.

МПУВ не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки. Водночас, реалізація заходів МПУВ забезпечить доступ до оперативної інформації про стан системи управління відходами у процесі прийняття ефективних рішень, у сфері управління відходами.

10) Кумулятивний вплив.

Ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до таких можливих наслідків, які в сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний негативний вплив на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

У разі реалізації заходів МПУВ можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі. Довгострокові наслідки від реалізації МПУВ пов'язані з удосконаленням системи управління відходами, створенням нових або реконструкцією існуючих об'єктів управління відходами, рекультивацією місць видалення відходів, які виведено з експлуатації. Довгострокові наслідки проявляються через покращення якості компонентів довкілля та умов життєдіяльності населення.

Реалізація заходів, пов'язаних з припиненням експлуатації МВВ та рекультивацією територій, сприятиме екстернальному перехресному позитивному впливу на стан атмосферного повітря, земельних та водних ресурсів, створюючи при цьому передумови для поліпшення умов проживання населення та стану його здоров'я.

Послідовна узгоджена реалізація заходів МПУВ, спрямованих на охоплення всієї території України роздільним збиранням відходів, із заходами зі створення комплексу з переробки твердих побутових відходів створить синергійні ефекти у формі скорочення обсягів захоронення відходів, підвищення рівня вилучення ресурсоцінних компонентів, повного вилучення небезпечних відходів зі складу ТПВ. Комплексна реалізація усіх передбачених МПУВ заходів дозволить агреговано досягти покращення стану довкілля, а їх поетапне узгоджене виконання - забезпечити нагромадження позитивних ефектів при переході від коротко- до довгострокового періоду.

Тобто, реалізація Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади сприятиме покращенню екологічної ситуації на території громади.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						66
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Оцінка та аналіз запланованих заходів МПУВ свідчить про пом'якшення можливих негативних кумулятивних впливів, пов'язаних з виконанням програми та досягненням цільових показників.

Кожен з цільових показників МПУВ в поєднанні з всіма запланованими заходами та комплексним підходом до системи управління відходами забезпечить досягнення максимального позитивного ефекту реалізації МПУВ, що є позитивними синергічними наслідками (сумарний ефект, який полягає в суттєвій перевазі взаємодії кількох факторів разом замість дії кожного окремо компоненту).

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		67

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на державному, регіональному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що можуть виявлятися в процесі впровадження заходів і проектів запланованих МПУВ. Термін «пом'якшення» відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження ДДП. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення МПУВ і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО.

Реалізація МПУВ потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються напрямків МПУВ, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища міста.

Найбільш позитивними для довкілля та здоров'я населення мають стати заходи, пов'язані з поліпшенням екологічної ситуації на території громади.

МПУВ заплановані наступні природоохоронні заходи, що направлені на запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП:

- удосконалення системи управління відходами на інноваційних засадах;
- створення сучасної інфраструктури у сфері управління відходами, запровадження новітніх технологій, зменшення обсягів їх захоронення;
- покращення інфраструктури збирання та оброблення відходів, що передбачає залучення інвестицій;
- налагодження схеми роздільного збирання побутових відходів, будівництво комплексу з переробки ТПВ;
- проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадян про негативний вплив відходів та важливість правильного управління відходами;
- посилення спроможності контролюючих органів забезпечувати дотримання законодавства для недопущення спалювання зелених відходів та забезпечення їх компостування у відповідності до Правил компостування біовідходів;
- ліквідація несанкціонованих звалищ сміття;
- проведення рекультивації місць складування відходів;
- виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;
- зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
- зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						68
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

- збирання та компостування «зелених» відходів - зменшення відходів, що біологічно розкладаються, упровадження домашнього компостування відповідно до правил компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках;

- налагодження системи управління відходами руйнувань, будівництва та знесення;

- додержання суб'єктами господарювання правил експлуатації об'єктів оброблення, перероблення та видалення відходів, вимог санітарного та природоохоронного законодавства щодо забезпечення унеможливлення їх негативного впливу на навколишнє природне середовище та здоров'я населення;

- система моніторингу, заходи екологічної безпеки мають бути спрямовані на захист нормального стану повітря, ґрунту та підземних вод;

На всіх етапах реалізації МПУВ передбачені рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони довкілля і вимог екологічної безпеки, в тому числі згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря». «Про природно-заповідний фонд України». Зокрема, для зменшення та запобігання впливу на території Смарагдової мережі в рамках реалізації МПУВ заплановано впровадження низки заходів, що включають посилення контролю за утворенням та обробкою відходів, використання екологічно безпечних технологій їх переробки та утилізації, а також забезпечення належного управління небезпечними відходами. Особлива увага приділяється запобіганню забрудненню водних об'єктів та ґрунтів через впровадження системи регулярного екологічного моніторингу, ренатуралізації деградованих ландшафтів та відновлення природних екосистем. Такі заходи сприятимуть збереженню біорізноманіття та забезпеченню екологічної стійкості в межах Смарагдової мережі, що є критично важливим для підтримання природної рівноваги та охорони природних ресурсів регіону.

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об'єктів, передбачених МПУВ, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо.

Сукупність природоохоронних заходів забезпечить сприятливі умови для досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища.

Виконання завдань, передбачених МПУВ сприятиме запобіганню забрудненню довкілля, створюватиме сприятливі умови для відтворення природних ресурсів і як наслідок досягнення безпечного для здоров'я людини стану навколишнього природного середовища, що є основою екологічної безпеки.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						69
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка

Оцінка альтернатив у контексті стратегічної екологічної оцінки «Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади – були прийняті наступні перспективи для вивчення наявних альтернатив та їх впливу на навколишнє середовище:

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади» з врахуванням системи управління відходами згідно з «Регіональним планом управління відходами у Сумській області до 2030 року».

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи» – не розроблення «Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади».

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Варіант №1 – Розроблення «Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади».

Розроблення МПУВ сприятиме систематизації та ефективнішому контролю за поводженням з відходами, що позитивно вплине на екологічний стан громади. Це дозволить зменшити обсяги утворення та захоронення відходів, підвищити рівень їх переробки та повторного використання, стимулювати впровадження сучасних екотехнологій. Такий підхід забезпечить раціональне використання ресурсів, знизить ризики забруднення ґрунтів, водних ресурсів і повітря, покращить здоров'я населення та загалом сприятиме сталому розвитку територіальної громади.

Варіант №2 – «Варіант нульової альтернативи».

У «Варіанті нульової альтернативи» розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким проект «Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади» не затверджується.

Цей сценарій можна розуміти як продовження поточних (в тому числі несприятливих) екологічних тенденцій. За результатами аналізу визначено, що в рамках сценарію «нульової альтернативи» подальший сталий розвиток не є екологічно безпечним, а зазначена альтернатива призводить до певної стагнації та неефективного використання можливостей розвитку та погіршення екологічної ситуації в територіальній громаді.

Варіант №3 – Впровадження «Інтегрованої системи управління відходами (ISWM)».

Ця альтернатива передбачає впровадження комплексної системи управління відходами, що включає роздільний збір, переробку, компостування, утилізацію органічних відходів, виробництво біогазу, а також зменшення обсягів відходів на джерелі утворення.

Альтернатива, що передбачає впровадження інтегрованої системи управління відходами (ISWM), не розглядається через кілька суттєвих причин. По-перше, українське законодавство наразі не містить конкретного визначення

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						70
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

чи документа, який би чітко регламентував впровадження ISWM. Відсутність правової бази робить цей підхід юридично невизначеним і ускладнює його інтеграцію в існуючу систему управління відходами на місцевому та регіональному рівнях.

Крім того, впровадження інтегрованої системи управління відходами потребує значних фінансових ресурсів та інвестицій, які можуть бути непосильними для місцевого бюджету. У поточних економічних умовах такі інвестиції можуть бути важко здійсненними без суттєвої підтримки з боку держави або приватних інвесторів.

Також важливим аспектом є необхідність активного залучення та навчання населення до нової системи управління відходами. Це включає зміну поведінки та звичок громадян, що може бути довготривалим процесом і вимагати великих зусиль на проведення освітніх кампаній.

Обґрунтування вибору Варіанту №1.

Варіант №1 відповідає обов'язковим для МПУВ нормативно-правовим вимогам щодо відповідності положенням та показникам, що визначені Законами України «Про управління відходами», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року», Національним планом управління відходами до 2030 року, з урахуванням проекту Національного плану управління відходами до 2033 року, Регіональним планом управління відходами у Сумській області до 2030 року. та відповідає основним потребам громади щодо управління відходами з врахуванням можливостей фінансування його заходів.

Відтак в інтересах забезпечення переходу до сучасного управління відходами для ефективного використання відходів як ресурсів та сталого розвитку шляхом запобігання їх утворенню відповідно до державної та місцевої політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами найсприятливішим варіантом буде затвердження проекту Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у т. ч. ускладнення.

Зміст звіту про СЕО сформований відповідно до пункту 2 статті 11 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

З огляду на стратегічний характер проекту МПУВ на 10 років, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування. Відповідність цілей та завдань МПУВ загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури).

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						71
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проекту МПУВ, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій - стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань МПУВ.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

- збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

- визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;

- проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані структурних підрозділів виконкому Криворізької міської ради, Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків повномасштабної воєнної агресії росії проти України на стан довкілля та здоров'я населення.

Ускладнення, що виникали в процесі СЕО:

До ускладнень, що виникали в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна віднести:

- відсутність або обмежений доступ до даних на рівні населеного пункту з основних проблемних питань (охорона довкілля, охорона здоров'я тощо) через розділення між собою загальнонаціональних, загальноміських та районних систем збору статистичних даних та даних органів охорони довкілля, охорони здоров'я;

- обставини, пов'язані з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						72
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

Таким чином, стратегічна екологічна оцінка проекту МПУВ здійснювалась з огляду на зазначені вище обмеження.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						73
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Стратегічна екологічна оцінка передбачає необхідність здійснення моніторингу наслідків впровадження Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади.

Відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет, вносить до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування буде здійснюватися шляхом періодичного (не менше одного разу на рік) аналізу виконання МПУВ та подання заінтересованим органам щороку до 1 березня наступного періоду інформація про хід виконання місцевого плану в частині досягнення локалізованих цільових показників місцевого плану та розміщення такої інформації на власному офіційному веб-сайті.

Заходи, передбачені для здійснення моніторингу, строки їх виконання, кількісні та якісні показники та їх цільові значення, враховують специфіку ДДП та відображені у МПУВ.

Індикатори, які відбираються для здійснення оцінки місцевого плану управління відходами, мають відповідати наступним критеріям: відповідність, вимірюваність, досяжність, чутливість, доступність, надійність, простота, практичність, об'єктивність, ощадливість та обмеженість в часі.

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади наведені в таблиці 9.1.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						74
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Табл. 9.1

Індикатори виконання заходів Місцевого плану управління відходами в Тростянецькій територіальній громаді

Індикатор виконання місцевого плану	Одиниця виміру	Періодичність*
Розділ I. Створення та розвиток інституційної структури системи управління відходами міської територіальної громади		
Кількість підготовлених та оприлюднених моніторингових звітів з оцінки ефективності реалізації МПУВ	одиниць	щорічно
Участь у тренінгах, семінарах, навчаннях працівників виконкому Тростянецької міської ради	одиниць	щорічно
Проведення заходів з екологічного інформування населення та здобувачів освіти, у т.ч. розміщення реклами екологічного спрямування	3-5	щорічно
Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та інших заходів з підвищення обізнаності населення щодо управління відходами, у т.ч. що біологічно розкладаються	3-5	щорічно
Кількість проведених тематичних заходів щодо управління відходами в закладах освіти	3	щорічно
Розділ II. Управління побутовими відходами		
Обсяг утворених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяги видалених побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг роздільно зібраних побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Обсяг зібраних змішаних побутових відходів	тис.тонн	щорічно
Відсоток охоплення населення послугами управління побутовими відходами	%	щорічно
Кількість зібраних побутових відходів	т/рік на 1 жителя	щорічно
Частка роздільно зібраних побутових відходів у загальній масі побутових відходів	%	щорічно
Кількість придбаного обладнання, спецтехніки для збирання транспортування та складування побутових відходів	1	щорічно
Кількість пунктів, контейнерів для роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, у т.ч. небезпечних у складі побутових	одиниць	щорічно
Обсяг побутових відходів, що відновлені на об'єктах з переробки, знешкодження та складування таких відходів	тис.тонн	щорічно
Зменшення загального обсягу відходів, що видаляються на полігони	%	щорічно
Проведення рекультивациі полігону відходів	га	щорічно
Ліквідація стихійних сміттєзвалищ	одиниць	щорічно
Кількість складених адміністративних протоколів за порушення у сфері благоустрою, у т.ч. у сфері управління відходами	одиниць	щорічно
Розділ III. Управління відходами промисловості		
Кількість розроблених планів:		одиниць щорічно

- управління відходами підприємств;		
Кількість отриманих дозвільних документів у сфері управління відходами (дозволів, ліцензій, висновків з оцінки впливу на довкілля тощо)	одиниць	щорічно
Обсяг утворених та відновлених промислових відходів	тис.тонн	щорічно
Частка відходів, що захоронюється від загального обсягу утворених відходів	%	щорічно
Частка утилізованих до утворених відходів	%	щорічно
Збільшення обсягів повторного використання та утилізації відходів	%	щорічно
Кількість створених/модернізованих об'єктів оброблення відходів промисловості	одиниць	щорічно
Кількість проведених комплексних досліджень та впроваджених існуючих напрацювань і найкращих доступних технологій управління промисловими відходами	одиниць	щорічно
Площа рекультивованих земель	га	щорічно
Кількість підготовлених моніторингових звітів об'єктів оброблення відходів для спостереження за станом навколишнього природного середовища та обсягами його ймовірного забруднення	одиниць	щорічно
Розділ IV. Управління відходами будівництва і знесення та відходами руйнувань		
Обсяг утворених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг відновлених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Обсяг видалених відходів будівництва та знесення	тонн	щорічно
Розділ V. Управління медичними відходами		
Кількість облаштованих місць для тимчасового зберігання та оброблення медичних відходів	одиниць	щорічно
Обсяг утворених медичних відходів за окремими категоріями	тонн	щорічно
Кількість укладених договорів з суб'єктами господарювання, які мають ліцензію на управління небезпечними відходами, щодо збору, транспортування та утилізації медичних відходів	одиниць	щорічно
Розділ VI. Управління транспортними засобами, знятими з експлуатації		
Кількість транспортних засобів, знятих з експлуатації	одиниць	щорічно
Кількість поновленого міського та електротранспорту, та транспорту промислових підприємств	одиниць	щорічно
Розділ VII. Управління відходами мастил (олив) та шин		
Обсяг утворених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг відновлених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг видалених мастил (олив)	тонн	щорічно
Обсяг утворених шин	тонн	щорічно
Обсяг відновлених шин	тонн	щорічно
Обсяг видалених шин	тонн	щорічно
Розділ VIII. Управління осадом стічних вод		
Кількість утворених осадів стічних вод	тис.т	щорічно
Кількість використаних осадів стічних вод на проведення заходів з рекультивації земель та заходів з пилопридушення	тис.т	щорічно
Розділ IX. Управління біовідходами		
Обсяг утворених біовідходів	тис.т	щорічно
Кількість зібраних біовідходів	т/рік на 1 жителя	щорічно

Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата

Створення об'єкту для компостування біовідходів, у т.ч. відходів зелених насаджень	одиниць	щорічно
Кількість домогосподарств, садових товариств, які здійснюють домашнє компостування	одиниць	щорічно

Примітка:

* за окремими індикаторами виконання місцевого плану, щорічне їх визначання здійснюється після упровадження конкретних заходів, наприклад із роздільного збору відходів

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Фіксуються та аналізуються:

- ступінь виконання кожного завдання проекту;
- невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції;
- дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів;
- оцінка потреб у фінансуванні;
- пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Практична реалізація моніторингу.

1. Зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу – наведений в проекті МПУВ.

2. Періодичність моніторингу (вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями) – один раз на рік.

3. Кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення – згідно з таблицею 9.1.

4. Методи визначення кожного із показників – статистичні методи.

5. Засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля у тому числі для здоров'я населення – статистичні дослідження.

6. Оприлюднення результатів моніторингу – замовник оприлюднює на власному офіційному веб-сайті один раз на рік протягом строку дії документа державного планування та через рік після закінчення такого строку.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						77
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Даний розділ не розглядається, адже зважаючи на географічне положення Тростянецької територіальної громади та характер планованої діяльності, транскордонні наслідки реалізації проектних рішень ДДП для довкілля приграничних територій, у тому числі здоров'я населення, не очікуються.

Аналіз проектних рішень МПУВ свідчить про відсутність ризиків для навколишнього середовища та здоров'я населення сусідніх країн, що підтверджується відсутністю факторів, які могли б призвести до забруднення повітря, водних ресурсів або ґрунтів за межами національної території.

Таким чином, транскордонні екологічні наслідки реалізації проекту МПУВ не очікуються.

11. Резюме нетехнічного характеру інформації

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						78
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

1. Тростянецька територіальна громада продукує відходи. Ускладнює екологічну ситуацію відсутність системи перероблення побутових відходів.

2. Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади спрямований на зменшення впливу відходів на довкілля та здоров'я населення, збільшення обсягів їх збирання та перероблення, й зменшення обсягів захоронення відходів.

3. Цілі МПУВ узгоджуються з поставленими екологічними цілями визначеними на державному та регіональному рівнях.

4. Реалізація МПУВ не призведе до появи нових негативних наслідків для довкілля. Реалізація багатьох цілей сприятиме покращенню санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, екологічної ситуації в громаді.

5. Ймовірність того, що реалізація МПУВ призведе до негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, відсутня.

6. Для нейтралізації, зменшення та пом'якшення можливих короточасних негативних наслідків виконання цілей та завдань МПУВ передбачено здійснення низки заходів, які матимуть позитивний вплив на компоненти довкілля.

7. Пропозиції, які були надані членами робочої групи з розроблення МПУВ та громадськістю, враховані під час розробки МПУВ.

Моніторинг наслідків виконання МПУВ для довкілля, в т. ч. здоров'я населення, проводитиметься згідно з Порядком здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 р. №1272).

Розробка Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади здійснювалася відповідно до Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.2023 №947, з урахуванням місцевих особливостей та європейських підходів з питань управління відходами, що базуються на положеннях:

Рамкової Директиви № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив»;

Директиви Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів»;

Директиви № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС»;

Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проектів та програм;

Директиви 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки»;

Директиви 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)»;

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						79
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

Директиви 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батареї і акумулятори та відпрацьовані батареї і акумулятори».

Метою Місцевого плану управління відходами є забезпечення сталого управління відходами в Тростянецькій територіальній громаді та впровадження стратегічного планування з урахуванням принципів співробітництва, сформованих на підставі оцінки поточного стану сфери управління відходами та вже розроблених моделей шляхом впровадження заходів зменшення утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню, та здійснення заходів у сфері управління відходами без спричинення шкоди навколишньому природному середовищу та загрози здоров'ю людей.

Місцевий план управління відходами спрямований на поліпшення стану благоустрою населених пунктів, охорони навколишнього природного середовища, санітарного та епідеміологічного благополуччя населення, створення умов для залучення коштів бюджетів усіх рівнів, інвестиційних та кредитних ресурсів, міжнародної технічної допомоги.

Основними завданнями Місцевого плану управління відходами є конкретні суспільні, інституційні, організаційно-технічні, регуляторні, освітньо-виховні, технологічні та технічні, екологічні заходи, які сформовані на основі заходів, передбачених Національною стратегією, Національним і Регіональним планами управління відходами, та спрямовані на реалізацію державної та місцевої політики у сфері управління відходами.

Місцевий план управління відходами розроблено строком на 10 років.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що в цілому розроблення Місцевого плану управління відходами Тростянецької міської територіальної громади було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з урахування заходів щодо їх мінімізації. Реалізація МПУВ за умови дотримання екологічних та нормативних вимог сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля та здоров'я населення.

Поєднання зусиль, спрямованих на покращення міського простору, із зусиллями, спрямованими на пом'якшення несприятливого впливу відходів на довкілля, забезпечуватиме сталий розвиток Тростянецької громади як екологічно безпечної громади з питань ефективного управління відходами.

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						80
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»
2. Закон України «Про благоустрій населених пунктів»
3. Закон України «Про управління відходами»
4. Закон України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року»
5. Закон України «Про екологічну мережу України»
6. Закон України «Про ліцензування певних видів діяльності»
7. Закон України «Про основи містобудування»
8. Закон України «Про охорону земель»
9. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
10. Закон України «Про рослинний світ»
11. Закон України «Про землеустрій»
12. Постанова від 01.08.2006 № 1045 Про затвердження Порядку видалення дерев, кущів, газонів і квітників у населених пунктах
13. Постанова від 05.12.2023 № 1278 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами
14. Постанова від 13.07.2000 № 1120 Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів

Кодекси України

15. Земельний кодекс України
16. Кодекс цивільного захисту України
17. Водний кодекс України
18. Лісовий кодекс України

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

19. ГБН «Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування» (Наказ Мінжитлокомунгоспу від 21.02.2011 № 14)
20. Державні санітарні норми і правила захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань (Наказ МОЗ України від 01.08.1996 № 239)
21. Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів (Наказ МОЗ України від 18.12.2002 № 476)
22. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць (Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.03.2011 р. № 145)
23. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (Наказ МОЗ України від 19.06.1996 № 173)
24. Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо управління медичними відходами (Наказ Міністерства охорони здоров'я України 08.06.2015 № 325)

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						81
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

25. ДСТУ 3587:2022 Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги. Вимоги до експлуатаційного стану
26. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови»
27. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги»
28. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.06.2010 №170)
29. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням (Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16.10.2000 № 165)
30. Порядок розроблення, погодження та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 23.03.2017 №57)
31. Правила експлуатації об'єктів управління побутовими відходами (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04.05.2012 № 196)
32. Правила експлуатації полігонів побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01.12.2010 № 435)
33. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках (наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.06.2023 № 489)
34. Правила приймання стічних вод до систем централізованого водовідведення (Наказ Мінрегіону України від 01.12.2017 №316)
35. Правила утримання житлових будинків і прибудинкових територій (Наказ Держжитлокомунгоспу України від 17.05.2005 № 76)
36. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України (Наказ Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України від 10.04.2006 № 105)
37. Про затвердження Змін до Технічних правил ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 07.12.2020 №297)
38. Про затвердження методики роздільного збирання побутових відходів (Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13.12.2023 № 1130)
39. Технічні правила ремонту і утримання вулиць та доріг населених пунктів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.2.2012 № 54)
40. Технічні правила ремонту і утримання міських вулиць та доріг КТМ 204 України 010-94 (Наказ Держжитлокомунгоспу України від 27.12.1994)

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						82
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

41. Інструкція з інвентаризації зелених насаджень у населених пунктах України (наказ Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.12.2001 № 226)

42. Правила розроблення робочих проєктів землеустрою (затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 № 86)

43. ДБН В.2.5-56:2014 Системи протипожежного захисту. Зі Зміною № 1

44. Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ МВС України від 20.12.2014 № 1417)

45. ДБН В.2.4-2-2005 Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування

46. ДБН В.1.1-31:2013 Захист територій, будинків і споруд від шуму

47. ДБН Б.2.2-5:2011 Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій. Зі Змінами № 1, № 2 та № 3

48. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги

49. ДСТУ-Н Б В.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків

50. ДБН В.2.2-9:2018 Громадські будинки та споруди. Основні положення

51. ДБН В.2.5-74 2013 Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1

52. ДБН В.2.5-75 2013 Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування. Зі Зміною № 1

53. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій

Методичні рекомендації

54. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу твердих побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16.02.2010 №39)

55. Методичні рекомендації з організації збирання, перевезення, перероблення та утилізації побутових відходів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 7.6.2010 №176)

56. Методичні рекомендації з прибирання території об'єктів благоустрою населених пунктів (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 07.07.08 № 213)

57. Методичні рекомендації із забезпечення ефективного відведення поверхневих вод (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 23.12.2010 № 470)

58. Методичні рекомендації із формування громадської думки щодо екологічнобезпечного управління побутовими відходами (Наказ Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 16.2.2010 № 38)

59. Методичні рекомендації щодо безпечного управління компонентами (складовими) небезпечних відходів у складі побутових відходів (Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.08.2013 № 423)

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
						83
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		

60. Методичні рекомендації щодо збирання відходів електричного та електронного обладнання, що є у складі побутових відходів (Наказ Мінрегіону від 22.01.2013 № 15)

Стратегії, програми, плани

61. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

62. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 820-р)

63. Національний план управління відходами до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 №117-р)

64. Проект Національного плану управління відходами до 2033 року

65. Регіональний план управління відходами у Сумській області до 2030 року);

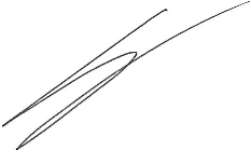
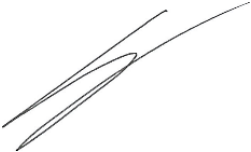
66. Стратегія розвитку Сумської області на 2021-2027 роки;

67. Програма охорони навколишнього природного середовища Сумської області на 2023-2025 роки;

68. Концепція інтегрованого просторового розвитку Тростянецької міської об'єднаної територіальної громади (Сумська область).

					Стратегічна екологічна оцінка	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		84

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Назва проекту	Посада	Ініціали, прізвища	Підпис
<p style="text-align: center;">Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування (ДДП) «Місцевий план управління відходами Тростянецької міської територіальної громади до 2030 року»</p>	Директор	Бота О.В.	
	Інженер- проектувальник	Бота О.В.	
	Еколог	Линник Р-І.В.	